

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Qərbi Azərbaycan
Mühacir Hökuməti
yaradıla bilər -
ilginc gözlənti
yazısı səh.4-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 dekabr 2023-cü il Çərşənbə axşamı № 233 (8369) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bakının neft erası nə qədər davam edəcək? - Ekspertdən ilginc açıqlamalar

İlham Şaban:
"2050-ci ildə dünya enerji balansında əsas enerji daşıyıcısı olaraq..."

yazısı səh.11-də

Bakı İrəvana daha bir təkliflər paketi yollayıb

yazısı səh.3-də

Bir sıra vergi güzəştlərinin müddəti artırıldı

yazısı səh.12-də

Roma Papası Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh üçün dua edib

yazısı səh.3-də

"Artsax"ın qəbirdən çıxarılma cəhdi - Paşinyan üçün kritik 5 gün

yazısı səh.9-də

Qırmızı dənizdə - Orta Şərqdə müharibə təhlükəsi

yazısı səh.13-də

Azərbaycanın İrandakı səfirliyi yenidən fəaliyyətə başlayır? - açıqlama

yazısı səh.9-də

Azərbaycanın heyfini heykəldən çıxan "mədəni" Fransa - cavabımız nə olacaq?

yazısı səh.7-də

Taksi sürücüsündən 21 kiloqram narkotik götürüldü

yazısı səh.2-də

Küçədə bunu edənlər 1500 AZN cərimə olunacaq

yazısı səh.11-də

Güclü külək əsəcək - xəbərdarlıq

yazısı səh.2-də

GÖZLƏR SANKT-PETERBURQDA: BU GÜN PUTİN-ƏLİYEV-PASİNYAN GÖRÜŞÜ OLACAQMI...

KTMT və MDB sammitlərini boykot edən Ermənistan lideri bu dəfə geri addım ataraq Rusiyaya getdi, Azərbaycan Prezidenti də bu gün səfər edir; Xankəndi zəfərindən sonra liderlər ilk toplantıdır ki, bir araya gəlirlər - analitiklərin proqnozu

yazısı səh.4-də

Prezidentliyə namizədlərin sayı 20-yə çatır - imza toplaya biləcəklərimi...

Rəsul Quliyev, Akif Nağı və Fəzail Ağamalının partiyaları da növbədən kənar prezident seçkisində İlham Əliyevi dəstəkləyəcək

yazısı səh.5-də

Fikrət Yusifov:
"Ermənistan iqtisadiyyatı birbaşa və dolayı yolla 80%-ə qədər Rusiyanın nəzarətindədir"

yazısı səh.12-də

Politoloq Asif Nərimanlı:
"Azərbaycan Şimali Kiprin müstəqilliyini tanıyacaq"

yazısı səh.3-də

Saakasvilidən şok Ukrayna iddiası:
"Döyüşlər ən qısa müddətdə bitəcək", Putin isə...

yazısı səh.13-də

Türkiyə ordusu son 3 gündə 56 terrorçunu məhv edib

Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin İraq və Suriyanın şimalında keçirdiyi antiterror əməliyyatları nəticəsində 56 terrorçu zərərsizləşdirilib.

"Report" "TRThaber"ə istinadən xəbər verir ki, məlumatı Türkiyənin Milli Müdafiə Nazirliyi yayıb.

Bildirilib ki, dekabrın 23-də terrorçuların mövqelərinə endirilən hava zərbələri nəticəsində azı 26 terrorçu məhv edilib.

Sonrakı günlərdə "Pence-Kilit" əməliyyat bölgəsində keçirilən əməliyyatlar zamanı 30 terrorçu zərərsizləşdirilib. Bununla da son üç gündə məhv edilən terrorçuların sayı 56-ya çatıb.

Qeyd edək ki, dekabrın 22-23-də İraqın şimal bölgəsində terrorçuların xaincəsinə hücumu nəticəsində Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin 12 hərbiçisi şəhid olub.

HƏMAS Qəzzada hakimiyyətdən imtina barədə təklifi rədd edib

HƏMAS və onun müttəfiqi "İslami Cihad" hərəkatı daimi atəşkəs müqabilində Qəzza zolağında hakimiyyətdən imtina barədə Misirin təklifini rədd edib.

APA "Reuters"-ə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Misirin təhlükəsizlik orqanlarından olan iki mənbə bildirib.

Mənbələrin verdiyi məlumata görə, Misir Qəttar vasitəçilərinin də dəstəklədiyi, daha çox girovun azad edilməsi müqabilində atəşkəsi nəzərdə tutan və Qəzzada rəhbərliyin əsaslı şəkildə dəyişdirilməsi ilə daimi atəşkəslə bağlı daha geniş razılaşmaya imkan verəcək təkliflə çıxış edib. Misir HƏMAS-a üzvlərinin təqib edilməyəcəyinə və mühakimə olunmayacağına dair təminat verəcəyini və eyni zamanda seçkilərin keçirilməsini təklif edib, lakin HƏMAS girovların azad edilməsindən başqa hər hansı güzəştə rədd edib.

Qeyd edək ki, Qəzzada hələ də 100-dən çox girovun saxlanıldığı güman edilir.

NATO: "Ermənistan açıq şəkildə xarici siyasətini dəyişmək və Moskvadan uzaqlaşmaq qərarına gəlib"

Ermənistan açıq şəkildə xarici siyasətini dəyişmək və Moskvadan uzaqlaşmaq qərarına gəlib.

APA xəbər verir ki, bunu NATO Baş katibinin Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə xüsusi nümayəndəsi Xavier Kolomina Gürcüstanın "Birinci Kanalı"na müsahibəsində bildirib.

İrəvanın NATO ilə ya-

xınlaşmağa maraqlı olub-olmamasına dair sualı cavablandıraraq Kolomina qeyd edib ki, Ermənistan çox açıq şəkildə Rusiyadan uzaqlaşmaq qərarına gəlib.

"Biz bunu təşviq edirik. Ermənilər qərar qəbul etməkdə sərbəstdirlər. Düşünürəm ki, onlar seçim ediblər və artıq bizə yaxınlaş-

mağa, daha sıx əməkdaşlıq, çoxsaylı siyasi dialoq, NATO-nun daha fəal iştirakı üçün müraciət etməyə başlayıblar", - deyər Kolomina qeyd edib.

"Biz tərəfdaşlarımızın regionun sabitliyi üçün faydalı olan istənilən qərarını dəstəkləyirik. Bu, bizim üçün çox vacibdir", - NATO rəsmisi əlavə edib.

Güclü külək əsəcək - xəbərdarlıq

Bakıda və Abşeron yarımadasında dekabrın 26-da gecə və səhər, 27-də günün ikinci yarısında cənub-qərb küləyinin 15-18 m/s, aralıq 20 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Bu barədə APA-ya Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən xəbər verilib.

Dekabrın 25-i axşamdan 28-i gündüzədək əsasən dağlıq və dağətəyi rayonlarda qərb küləyinin 15-20 m/s, ayrı-ayrı yerlərdə aralıq 23-28 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Səlim Müslümovun işinə görə DTX-ya sorğu göndəriləcək

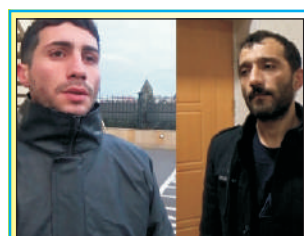
Sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi keçirilib.

APA xəbər verir ki, dekabrın 25-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Faiq Qəniyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə zərərçəkmiş qismində tanınan Maliyyə Nazirliyinin nümayəndələri iştirak etməyib.

Səlim Müslümovun vəkili bildirib ki, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində ayrılmış cinayət işi üzrə istintaqı aparılan işdə dövlətə dəymiş ziyanın ödənilməsi barədə son məlumat verilməsi barədə sorğu verilib. Vəkil sorğuya cavab almadığını deyib. Vəkil məhkəmə qaydasında da ziyanın ödənilməsi ilə bağlı Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinə sorğu göndərilməsini istəyib.

Hakim bildirib ki, bundan əvvəl bir dəfə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinə ziyanın ödənilməsi barədə məlumat alınması üçün məhkəmə sorğu göndərilib, həmin sorğuya cavab alınıb. Hakim qeyd edib ki, ziyanın ödənilməsi üçün son məlumatın alınması barədə yenidən Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinə sorğu göndəriləcək.

Bu səbəbdən proses yanvarın 17-dək təxirə salınıb. Qeyd edək ki, Səlim Müslümov Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində həbs olunub. Daha sonra onun səhhətində yaranan problemlərlə bağlı ev dustaqlığına buraxılıb.

Taksi sürücüsündən 21 kiloqram narkotik götürüldü

Bakıda polis narkotik maddələrin taksi və kuryer xidmətləri adı altında qanunsuz dövriyyəsini təşkil edən şəxslərə qarşı əməliyyatlar keçirib.

Bu barədə Musavat.com-a Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, narkotik maddələrin taksi və kuryer xidmətləri adı altında qanunsuz dövriyyəsini təşkil edən şəxslərə qarşı polis əməkdaşları tərəfindən tədbirlər davam etdirilir. Daxili İşlər Nazirliyi Baş Narkotiklərlə Mübarizə İdarəsinin əməkdaşlarının daxil olmuş əməliyyat məlumatı əsasında həyata keçirdikləri əməliyyat zamanı kuryer xidmətlərindən birinin işçisi paytaxt sakini Elvin Mustafayev narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olduğu üçün saxlanılıb. Onun üzərindən və idarə etdiyi motosikletdən 5 kiloqram tərkibi psixotrop maddələrlə zənginləşdirilmiş qurudulmuş mariyuana aşkar edilib.

Baş İdarə əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən digər əməliyyat zamanı paytaxt ərazisində taksi fəaliyyəti ilə məşğul olan Suraxanı rayon sakini Rəşad Salmənov da saxlanılıb. Onun üzərindən və Bülbülə qəsəbəsinə mənzilindən 21 kiloqram, o cümlədən 15 kiloqram heroin, 3 kiloqram metamfetamin, 3 kiloqram mariyuana və narkotiklərin satışı zamanı istifadə etdiyi plastik kart aşkar edilib. E.Mustafayev və R.Salmənov onlardan aşkar olunan narkotikləri şəxsiyyətləri istintaqla araşdırılan İran vətəndaşları vasitəsi ilə Qaradağ və Binəqədi rayonları ərazilərində gizlədilmiş yerlərdən ayrı-ayrı şəxslərə çatdırıb pul qazanmaq məqsədi ilə əldə etdiklərini bildiriblər.

Faktlarla bağlı cinayət işləri başlanılıb, saxlanılan şəxslər barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib. Bu şəxslərin daxil olduqları narkotiklərin digər üzvlərinin saxlanılması istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

"Azərbaycan Şimali Kiprin müstəqilliyini tanıyacaq" - politoloq

"Əsas hədəf Kiprin təkcə Azərbaycan tərəfindən yox, türk dövlətlərinin hamısı tərəfindən tanınmasıdır"

Bu il sentyabrın 19-dakı lokal antiterror əməliyyatları ilə qədim Azərbaycan şəhəri olan, separatçı ermənilərin yuva saldıği Xankəndini azad etməyimizdən, "Dağlıq Qarabağ Muxtar Respublikası"nı tarixin zibilliyinə atmağımızdan sonra bir məsələ yenidən aktuallaşıb. Bu da Şimali Kipr Türk Respublikasının (ŞKTR) müstəqilliyini tanımağımızla bağlıdır.

Məlumdur ki, bu dövlətin müstəqilliyini tanıyan yeganə ölkə qardaş Türkiyədir. Ekspertlər hesab edirlər ki, indi də Azərbaycanın tanıması üçün heç bir maneə, təhlükə qalmayıb. Belə ki, yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, Xankəndidəki qondarma rejimi gorbagor etmişik. Əgər indiyə kimi, biz ŞKTR-ni tanıyardıqsa, dünyadakı anti-Azərbaycan qüvvələr, ermənipərəst ölkələr bundan istifadə edib, Qarabağdakı separatçı rejimi tanımaları fürsətləri yarana bilərdi. İndi də Qəhrəman Azərbaycan Ordusu bu fürsəti həmin qüvvələrin əlindən alıb.

İndi nəyi gözləyirik?

Bəllidir ki, Azərbaycanla ŞKTR arasında çox yaxın münasibətlər var. Bu ilin oktyabrında Türk Cümhuriyyətinin prezidenti Ersin Tatar ölkəmizə səfər etmiş, çox yüksək səviyyədə qarşılanmış, mühüm görüşlər keçirmişdi. Dövlət başçısı İlham Əliyev onu şəxsən qəbul etmişdi. Məhz bu səfərdən sonra ŞKTR-nin müstəqilliyinin rəsmi Bakı, eləcə də, digər türkdillilərsəpublikalar tərəfindən tanınması məsələsi daha da aktuallaşıb.

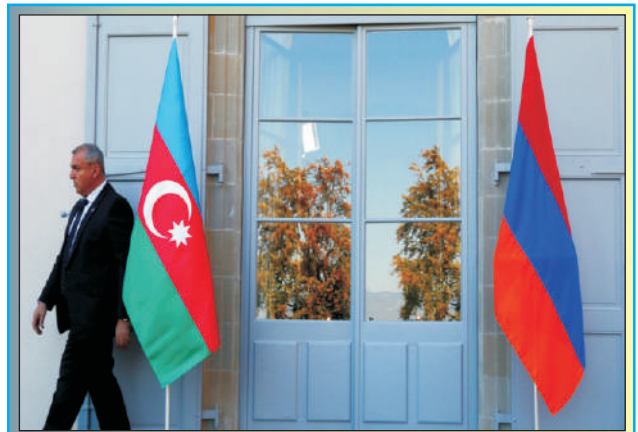
Məlumat üçün bildirik ki, 1974-cü ildə başlanan Kipr hərəkəti nəticəsində 1976-cı ildə Kipr Türk Federal Dövləti yaradılıb. 1983-cü ildə isə Şimali Kipr Türk Respublikası öz müstəqilliyini bəyan edib. Bakıda Şimali Kiprin rəsmi nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir.

Deputat Bəhrüz Məhərrəmov dedi ki, Prezident İlham Əliyevin Türk Dövlətləri Təşkilatının təbii fəlakət və fəvqəladə halların idarə edilməsi üzrə üzv və müşahidəçi dövlətlərinin nümayəndələrini qəbul edərkən etdiyi çıxışı təsisatın yaxın perspektiv üzrə fəaliyyəti, xüsusən Şimali Kipr məsələsi ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyi üçün yol xəritəsi hesab edilə bilər: "Aydındır ki, hazırkı həssas periodda böyük insan kapitalı, təbii sərvətləri, xüsusən enerji ehtiyatları, əlverişli coğrafi mövqeyi Türk dünyası üçün böyük fürsətlər açıb. Türk dünyası Şərq və Qərb arasında alternativsiz və ən təhlükəsiz qovşaqdır. Üstəlik Türkiyənin güclənən mövqeyi, Azərbaycanın qələbəsidən sonra artan hərbi-siyasi imkanları, Orta Asiyaya daha çox diqqət

yetirilməyə başlanması Türk dünyasının özündən fərqli davranış tələb edir. Cənab İlham Əliyevin qeyd edilən görüşdə nümayiş etdirdiyi siyasi ritorika, xüsusən Şimali Kipr bəyanatı da məhz bu reallığın inikası hesab olunmalıdır. Cənab İlham Əliyev açıq formada bəyan etmişdi ki, "Şimali Kiprin bayrağı bizim tədbirdə dalğalanmalıdır və dalğalanacaqdır".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri Fərac Quliyev hesab edir ki, artıq Kiprin müstəqil dövlət kimi tanınması zamanı çatır: "Bu dövrün trendidir. Həm Azərbaycan, həm də Türk Dövlətləri Təşkilatının üzvləri tərəfindən Kiprin dövlət kimi tanınmasına mənəcə maneələr aradan qalxıb. Əvvəla, Azərbaycanın özünün bu məsələyə münasibətində dəyişiklik imkanı ona görə yaranıb ki, Qarabağ məsələsi artıq həll olunub. Bir neçə ay əvvəl Qarabağla bağlı durum müəyyən çətinliklər yaradırdı. Amma indi bu çətinliklər yoxdur. Amma təkcə bu amil deyil. Artıq Türk Dövlətləri Təşkilatı formalaşandan sonra biz müstəqil şəkildə dünya gücü olaraq da, kiminsə nəse xoşuna gələr yaxud gəlməz deyər məsələlərə münasibət bildirməli deyilik. Üstəlik, Şimali Kipr Türk Respublikasının özü də Türk Dövlətləri Təşkilatı

tında kifayət qədər oturmuş, yerini möhkəmlətmiş bir vəziyyətdə olmalıdır. Ona lazım olan bütün dəstəklər verilməlidir. Kipr kiçik bir yer kimi görünə də, çox əhəmiyyətli bir yerdedir. Ağ Dənizdə çox strateji önəm daşıyan yerdedir. Həm burada karbohidrogen ehtiyatları ilə bağlı məsələ var, həm də burada keçən yolların Kiprin çox yaxınlığından keçməsi, dəniz altı enerji yollarının Kiprə bağlı olması, üstəlik dənizdə müəyyən sərbəst sahələrdən başqa sahil sərhədlərinə bağlı su ərazisinə sahiblik baxımından da əhəmiyyətli yerə yerləşir. Əgər bu adanı müstəqil saxlamaq mümkün olmasa, Türkiyə dövləti Egey dənizinə həbs olunar. Bu da olduqca əhəmiyyətli bir məsələdir. Ona görə də, bu məsələ çox strateji hesab olunur. Hesab edirəm ki, artıq müəyyən addımlar atmağın zamanıdır. Xüsusən Türk Dövlətləri Təşkilatı çox cəsarətlə bu məsələyə qiymət verməlidir. Həm də nəzərə alaq ki, bir neçə il əvvəl burada rum kəsimi ilə Türk kəsimi arasında münasibətləri sahmana salmaq üçün BMT tərəfindən bir birgə yaşayış referendumu keçirildi. Hətta onların bir yerdə olma imkanları, Avropa təsisatlarına qəbulu ilə əlaqədar Türk Kipr Cümhuriyyəti sülhə səs verdi. Amma burada əks reaksiyanı rum kəsimi göstərdi. Buna baxmayaraq, rum kəsiminə münasibət Avropa təsisatları tərəfindən fərqli oldu. Əgər bizim Türk Cümhuriyyətinə belə ögey münasibət varsa, Avropanın rum kəsiminə göstərdiyi məhəbbəti biz də eyni cür Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə göstərməli, bağrımızı açmalı, Türk dövlətlərinin təmsil olunduğu təşkilatlar Kibris Türkü üçün siyasi, iqtisadi, integrasiya, investisiya baxımdan bütün qapıları açmalıyıq. Hesab edirəm ki, artıq Türk Dövlətləri

Bakı İrəvana daha bir təkliflər paketi yollayıb

"İrəvan Bakıdan sülh müqaviləsi ilə bağlı daha bir təkliflər paketi alıb".

Bu barədə Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) mətbuat katibi Ani Badalyan "Azadlıq Radiosu"nun erməni xidmətinə bildirib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov yerli mediaya müsahibəsində bir ay ərzində Azərbaycan tərəfindən işlənmiş təkliflər paketinin Ermənistanla təqdim olunduğunu bildirib. (APA)

Roma Papası Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh üçün dua edib

Roma Papası Fransisk ənənəvi Milad günü mesajında Azərbaycan və Ermənistan sülh və barışıq arzulayıb.

APA "Vatican News"-a istinadən xəbər verir ki, Milad Günü münasibətilə ilə Müqəddəs Pyotr Meydanına toplaşmış kütlə qarşısında çıxış edən Papa Fransisk Azərbaycan və Ermənistan üçün dua edib.

"Qoy Ermənistan və Azərbaycan qəti sülhə daha da yaxınlaşsınlar", - deyər Papa dua edib.

Papa Fransisk, həmçinin İsrail və Fələstin arasında müharibənin başa çatması üçün dua edib.

"O, Qəzza sakinlərinə və bütün bölgəyə, xüsusən də xristian icmalarına təsəlli verib", - məlumatda qeyd edilib.

ləri Təşkilatında olan dövlətlər də bir arada bu məsələni müzakirə edib, eyni zamanda birlikdə onu tanımaları daha uyğun bir variant olardı. Günün çağırışdır və artıq Şimali Kipr Türk Respublikası müstəqil dövlət kimi tanınmalı və Türk Dövlətləri Təşkilatında öz layiqli yerini almalıdır".

Siyasi analitik Asif Nərimanlı da tezliklə Azərbaycanın Türkiyə kimi analoji addımı atacağını düşünür: "Azərbaycanın Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətini tanımasının səbəbi Qarabağ idisə, son üç ildə Xankəndi məsələsi buna mane olurdu. Lakin artıq Azərbaycan suverenliyini tamamilə bərpa edib, bu baxımdan maneə qalmır. Fikrimcə, Azərbaycan Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin müstəqilli-

yini tanıyacaq. İkitərəfli əlaqələrin inkişaf etdirilməsi, Kiprin Türk Dövlətləri Təşkilatına dəvət edilməsi, ümumiyyətlə 44 günlük müharibədən sonra atılan addımlar prosesin bu istiqamətdə inkişaf etdiyini göstərir. Burada əsas hədəf Kiprin təkcə Azərbaycan tərəfindən yox, türk dövlətlərinin hamısı tərəfindən tanınmasıdır. Çünki Azərbaycan, yaxud türk dövlətlərindən hansısa biri ayrılıqda bu addımı atarsa, Avropa ilə müəyyən anlaşmazlıqlar yaşana bilər, lakin TDT ölkələri birlikdə hərəkət edərlərsə, daha effektiv addım olar. Fikrimcə, Türk Kiprinin müstəqilliyinin tanınması qərarının TDT çərçivəsində verilməsi mümkün variantlardan biridir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

2024-cü il fevralın 7-də keçiriləcək növbədənənar prezident seçkisində iştirak üçün namizədliyi irəli sürənlərin sayı getdikcə artır.

“Olaylar” qəzetinin baş redaktoru Yunus Oğuz prezidentliyə namizədliyini irəli sürüb. Y.Oğuz öz təşəbbüsü ilə namizəd olduğunu bildirib. Y.Oğuz 2023-cü ildə fəaliyyətini dayandıran Milli Vəhdət Partiyasının sədri olub.

“Alyans” Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin sədri Abutalıb Səmədov da 7

Vüqar Kərimov: “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan olunması əslində çağırışdır”

“Növbəti dövrdə bu ərazilərdə ancaq emissiya zonası olması ilə bağlı çoxlu layihələr var ki, sizlərlə birgə biz bu layihələrin gerçəkləşdirilməsinin şahidi olacağıq”.

APA-nın Qarabağ bürosu xəbər verir ki, bunu ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kərimov deyib.

O bildirib ki, 2024-cü ilin Prezident İlham Əliyev tərəfindən “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan olunması əslində bir çağırışdır. “COP29-un gələn il ölkəmizdə keçirilməsi olduqca böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu böyük tədbirə hazırlıqla bağlı təbii ki, dövlətin qarşısında böyük öhdəliklər var. Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə toplantı keçirildi. Təkliflərin hazırlanması ilə bağlı bütün dövlət qurumlarına, o cümlədən də Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə də tapşırıqlar verildi. Və bu gün xoş xəbər də eşitdik, 2024-cü il “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan olundu. Bu da bir çağırışdır. Növbəti ilimiz ekoloji baxımdan çox zəngin il olacaq, həm COP29 çərçivəsində ekologiya ilə bağlı, həm də ətraf mühitlə bağlı müzakirə olunan məsələlərin mərkəzi olacaq. Bu da bizim qarşımıza mühüm vəzifələr qoyur”.

Prezidentliyə namizədlərin sayı 20-yə

çatır - imza toplaya biləcəklərmə...

Rəsul Quliyev, Akif Nağı və Fəzail Ağamalının partiyaları da növbədənənar prezident seçkisində İlham Əliyevi dəstəkləyəcək

fevral 2024-cü ildə keçiriləcək növbədənənar prezident seçkisində iştirak etmək qərarına gəlib. Bununla bağlı Abutalıb Səmədov bəyanat yayıb. Bəyanatda deyilir:

“Mən “Alyans” Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin sədri Abutalıb Səmədov kimi 7 fevral 2024-cü ildə keçiriləcək növbədənənar prezident seçkilərində iştirak etmək qərarına gəlmişəm. Bu seçkilər Azərbaycan tarixinin ən şərəfli günlərinə təsadüf edir. 100 illərlə davam edən, xalqımıza böyük faciələr gətirən separatizm beləsindən dövlətimizin xilas olduğu günləri yaşayırıq. Prezident seçkiləri bu separatizm beləsinin birdəfəlik gündəlikdən və sıradan çıxardılmasının həlledici nöqtəsinə qoyacaq. Yeni dövr başlayır Azərbaycan yeni perspektivlər qarşısındadır və bu dövrdə keçirilən prezident seçkilərində iştirak etmək təklifləri, proqramlarla çıxış etmək və Azərbaycanın inkişafına az da olsa öz töhfəsini verməyə cəhd göstərmək hər bir vətəndaş üçün böyük şərəf sayılmalıdır. Bu səbəbdən mən də prezident seçkilərinə qatılmaq və gücüm çatana qədər bu mühüm kampaniyaya öz töhfəmi vermək istəyirəm”.

Fəaliyyətini dayandırmış **Aydınlar Partiyasının sədri olmuş Qulamhüseyn Əlibəyli** də fərdi qaydada öz namizədliyini irəli sürəcək. O, Modern.az-a açıqlamasında bildirib ki,

növbədənənar seçkinin keçirilməsinin bir çox səbəbi ola bilər: “Bu, Azərbaycana qarşı təhlükələrlə, prezidentin yüksək reytingə sahib olması ilə bağlı ola bilər. Seçkilərin erkən keçirilməsinə qərar vermək dövlət başçısının konstitusyon hüququdur. Onu mübahisələndirmək üçün heç bir səbəb yoxdur. Yeni prezident seçkiləri erkən keçirmək üçün qərar vermə səlahiyyətini konstitusiya verir. Seçkilərin niyə növbədənənar olduğunu ən yaxşı prezident bilər. Hər halda bu seçkilər olacaq. Mən də fərdi qaydada öz namizədliyimi təqdim etmək istəyirəm. Artıq mənim sənədlərim Mərkəzi Seçki Komissiyasındadır. Sonrakı məsələləri də müəyyənləşdirirəm”, -o, deyib.

Qeyd edək ki, Qulamhüseyn Əlibəyli Milli Məclisin deputatı olub.

Politoloq Ərəstun Oruçlu da 7 fevral növbədənənar Prezident seçkilərində iştirak edəcək. Bu barədə Ərəstun Oruçlu Facebook hesabında yazıb.

Fərdi qaydada müraciət edənlərin siyahısında eyni zamanda **Mətləb Mütəllibli və Sərvan Kərimovun** adı var.

Hələ ki, 2024-cü il fevralın 7-də keçiriləcək növbədənənar prezident seçkisində iştirak üçün namizədliyini irəli sürənlərin sayı 16-dır.

Artıq imzatoplama kampaniyalarına start verilib. Yeni Azərbaycan Partiyası-

nın namizədi İlham Heydər oğlu Əliyevin müdafiəsi üçün kampaniyadan öncə imza toplayan fəallara təlimlər keçirilib, Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə uyğun olaraq imza toplanmanın qaydaları bir daha izah edilib, müvafiq təlimat və tapşırıqlar verilib. Dekabrın 21-də isə Yeni Azərbaycan Partiyasının Nizami rayon təşkilatının fəalları 24 sayılı Nizami birinci, 25 sayılı Nizami ikinci və 18 sayılı Nərimanov-Nizami-Binəqədi seçki dairələri üzrə tələb olunan sayda imza toplayıblar.

7 fevral 2024-cü ildə keçiriləcək Azərbaycan Respublikasının prezident seçkilərində namizədliyi öz təşəbbüsü ilə irəli sürülən **Zahid Orucun** Mərkəzi Seçki Qərargahı tərəfindən seçici imzalarının toplanması məqsədilə qanunvericilikdə nəzərdə tutulan qaydalara uyğun olaraq, tədbirlər həyata keçirilir. Mərkəzi Seçki Qərargahından verilən məlumatlara görə, Seçki Məcəlləsinə 2 və 2 “A” sayılı əlavələrində göstərilən formada tərtib olunan, namizədin rəsmən qeydiyyatı üçün səsvermə hüquqlu şəxslərin minimum 60 dairəni və ən azı 50 nəfəri əhatə etməklə 40 min etibarlı imzanın toplanması istiqamətində intensiv təşkilati tədbirlər görülür. Seçki Qərargahı namizədin fəaliyyətinə dair məlumatları mütəmadi olaraq, ictimaiyyətə verəcəkdir.

O ki qaldı seçki ilə bağlı digər partiyaların iştirakına, Azad Vətən Partiyası Prezident seçkisində İlham Əliyevin namizədliyini dəstəkləyəcək. Bu barədə qərar partiyanın Siyasi Şurasının sonuncu iclasında qəbul edilib. Akif Nağının sədrlik etdiyi partiya qərarı barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasına məlumat təqdim edəcək.

Ana Vətən Partiyası da Prezident seçkisində İlham Əliyevin namizədliyini dəstəkləyəcək. Bu barədə qərar partiyanın 23 dekabr tarixində keçirilən qurultayında qəbul edilib. Deputat Fəzail Ağamalının rəhbərlik etdiyi partiyanın qurultayı zamanı təşkilatın nizamnaməsində dəyişikliklər edilib.

Azərbaycan parlamentinin sabiq sədri, hazırda ABŞ-da yaşayan Rəsul Quliyev və ona aid olan Gələcək Azərbaycan Partiyası 7 fevral 2024-ci ildə keçiriləcək növbədənənar prezident seçkisində İlham Əliyevi dəstəkləyəcəklərini qeyd ediblər. Bu barədə qərar R.Quliyevin fəxri üzvü olduğu Gələcək Azərbaycan Partiyasının (GAP) qurultayında açıqlanıb. Eks-spiker partiya üzvlərini İlham Əliyevi dəstəkləməyə çağırıb. Qurultayda onun müraciəti müsbət qiymətləndirilib və GAP-ın seçkilərdə Prezident İlham Əliyevin namizədliyini dəstəkləməsi barədə qərar qəbul olunub.

Ağsaqqallar Şurasının dekabrın 25-də keçirilən Ümumi yığıncağında İlham

Əliyevin prezidentliyə namizədliyini dəstəkləyib. Bu barədə Ağsaqqallar Şurasının sədri, millət vəkili, professor Eldar Quliyev Şuranın ümumi yığıncağında çıxışı zamanı 35 min üzvü olan qurumun Prezident İlham Əliyevin siyasətinin davamını tarixi zərurət hesab etdiyini bildirib.

E.Quliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı, dövlət başçısı İlham Əliyevin Azərbaycanı siyasi, iqtisadi və hərbi cəhətdən qüdrətli, beynəlxalq səviyyədə söz sahibi olan dövlətə çevirdiyini qeyd edib.

Şura İlham Əliyevin namizədliyinin dəstəklənməsi ilə bağlı bəyanat qəbul edib.

MSK sədri Məzahir Pənahov şəxsiyyət vəsiqələri ilə bağlı suala aydınlıq gətirib. O bildirib ki, şəxsiyyət vəsiqələrinin etibarlılıq müddəti artıq göstərilir. O deyib ki, qanuna əsasən ancaq şəxsiyyət vəsiqəsinin etibarlılığı lazımdır. MSK sədri qeyd edib ki, şəxsiyyət vəsiqələrinin yeni forması təsdiq edilib və orada artıq sadəcə, etibarlılıq müddəti göstərilir: “Bizim formada isə köhnə nəsillə şəxsiyyət vəsiqələrinə uyğun olaraq vəsiqənin verilmə tarixi də tələb edilir. Amma vətəndaş, bütün tərəflər bilməlidir ki, bizə əvvəl şəxsiyyət vəsiqəsinin verilmə

tarixi sənədin etibarlı olub-olmaması üçün lazım idi. Yeni nəsillə şəxsiyyət vəsiqələrində isə artıq etibarlılıq müddəti göstərilir. Yeni bunu düzgün izah etmək lazımdır. Yoxsa, buna görə məhkəməyə verə bilərlər”.

MSK həmçinin, bildirib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə səs verəcək seçicilərin bildirişlərində əlavə qeyd olacaq. Onun sözlərinə görə, bu qeyd əhalini təbrik mətnidir: “İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşayan, orada səs verəcək şəxslərə növbədənənar prezident seçkisi ilə əlaqədar bildirişlər dərc edilərkən orada təbrik cümlələri də yer alacaq. Çünki o insanlar 30 il sonra ilk dəfə öz torpaqlarında səs verirlər. Bu, Allahın lütfüdür”.

Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diplomatik korpusları azərbaycanlı vətəndaşlara müraciət etməyə davam edirlər.

Azərbaycanın Almaniya, Türkmənistan, İspaniya, Krallığı və Andorra Knyazlığı, Qazaxıstan ərazisində daimi yaşayan və ya müvəqqəti olan, yaxud uzunmüddətli ezamiyyətdə olan 18 yaşını tamamlamış Azərbaycan vətəndaşlarına müraciət edilib. Onlardan 29 dekabr 2023-cü il tarixinədək səfəriyyə müraciət etmələri xahiş olunur.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
“Yeni Müsavat”

Ermənistan rəhbərliyinin ənənəvi anti-Rusiya ritorikasına rəğmən, kapitulyant ölkə de-fakto Moskvanın total asılılığında qalmaqda davam edir. Hətta bu yaxınlarda belə məlumat yayılmışdı ki, ABŞ Paşinyan hökumətinə KTMT-dən çıxmadığı tövsiyə edib.

Ötən həftə Rusiyanın Ermənistandakı səfiri Sergey Kopirkinin verdiyi yumşaq açıqlama isə göstərdi ki, rəsmi Moskva münasibətləri qaydaya salmaqda maraqlıdır. Elə Paşinyan hökuməti də Rusiyadan tam qopmanın nə ilə nəticələne biləcəyinin fərqi olmasın deyil. Soyuq qış dönəmində Moskvanın təkə təbii qazın qiymətini qaldırması çox ağır nəticələr verə bilər.

“Ermənistan-Rusiya münasibətləri gələn ildə daha da pisləşəcək, çünki Rusiyada artıq qənaət var ki, baş nazir Nikol Paşinyan Qərb dövlətlərinin köməyi ilə Ermənistanı uçuruma aparır”.

“Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bunu Moskvadakı Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiya Araşdırmaları Mərkəzinin direktoru, erməni əsilli Semyon Baqdasarov bildirib.

“Mən Qərbə yönəlməyin əleyhinə deyiləm, amma həmişə belə bir sual verirəm: Ermənistan anlayırmı ki, onun köməyinə kim çata bilər? Heç kim. Əvvəlki siyasət davam edərsə, Ermənistan sadəcə, öz mövcudluğunu dayandıracaq”, - deyə o, əlavə edib.

Lakin bəzi siyasi müşahidəçilərə görə əslində rəsmi İrəvan təcridcən Rusiyanın ağuşuna qayıtmaq kursu götürüb. Belədir? Bu qayıdış Azərbaycana, gələn ildə kövrək sülh prosesinə nə vəd edər?

Siyasi şərhçi Abutalıb Səmədov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Nikol Paşinyan Ermənistanın baş naziri vəzifə-

sini nəyin bahasına olur-olsun saxlamaq uğrunda mübarizə aparır: “Onun son illərdəki fəaliyyəti göstərir ki, onu hər şeydən artıq düşündürən öz hakimiyyətini nəyin bahasına olur-olsun saxlamaqdır. Bu səbəbdən o, gah Qərbə yaxınlaşmağa cəhd göstərir, gah Rusiyanın yanında yer almaq istəyir. Sonra yenidən kursu dəyişib Qərbin xoşuna gələn antirus bəyanatları verir və istisna olunmur ki, bu cür davranış yenidən təkrarlana bilər və bu dəfə Rusiyanın hansısa ciddi vədi qarşısında Ermənistan yenidən Rusiyaya yaxınlaşmaq kursu götürəcək. Yaxşı xatırlayıq ki, Paşinyan 2022-ci ilin oktyabrında Praqada çox cəsarətli sənəd imzalayandan və Azərbaycanın suverenliyini, ərazi bütövlüyünü tanıyandan dərhal sonra Prezident Vladimir Putinin Valdaydakı təxribatçı bəyanatı səsləndi. Putin dedi ki, əgər Qarabağ ermənilərinin özünəməxsusluğunun sülh sazişində yer almasını istəyirsinizsə bu müzakirə oluna bilər. Rusiyanın irəli sürdüyü sülh sazişi layihəsində isə məlum 15-ci bənd var idi. Putinin həmin açıqlamasından dərhal sonra Nikol Paşinyan bəyanat verdi ki, o, Rusiyanın planını qəbul edir və xahiş edir ki, Putin axır qədər bu mövqedə dayansın. Valdaydan 2-3 gün sonra Soçidə görüş oldu və Paşinyan Putini dilə tutdu. Ancaq Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev qəti şəkildə “bu məsələ bitib və müzakirə olunacaq bir şey qalmayıb” bəyanatını ver-

İrəvan Rusiyanın ağuşuna qayıdır? - “Putin Paşinyana heç vaxt güvənməyəcək”

Siyasi şərhçi: “Moskva onu uzun müddətdir müşahidə edir, etibar olunmayacaq dövlət rəhbəri olduğu göz qabağındadır”

dikdən sonra Putin geri çəkildi və həmin 15-ci bənd də təkliflər siyahısından çıxarıldı. Ondan sonra Paşinyan sürətlə Qərbə tərəf yaxınlaşmağa başladı. KTMT-nin tədbirlərindən imtina elədi, təlimlərin Ermənistanda keçirilməsinə icazə vermədi, müxtəlif mətbuat orqanlarında dalbadal antirus bəyanatları verdi. Demək olar ki, Rusiyanın liderliyi ilə yaradılan təşkilatların heç birinin işində uzun müddətdir iştirak eləmir. MDB-nin Sankt-Peterburqda keçirilən sammitində də Paşinyanın iş-

tirək edəcəyi son ana qədər məlum deyildi”.

A.Səmədov dedi ki, Paşinyanın Rusiyaya yaxınlaşması üçün ona hakimiyyətini möhkəmlətməyə xidmət edəcək, nüfuzunu artıracaq vədlər verilməlidir: “Rusiyanın belə bir vəd vermək imkanı varmı? Rusiya Paşinyanı və onun rəhbərlik etdiyi Ermənistanı hansı vədlərlə özünə yaxınlaşdırmağa gücü çatarmı? Mən hesab edirəm ki, nə Rusiyanın belə bir imkanı var - ən azı indi yoxdur - nə də Paşin-

yanı son illər baş verən hadisələrdən sonra hansısa vədlə şirmləndirmək mümkün ola bilər. Reallıqları artıq o da dərk edir və özünü də etiraf etmişdi ki, Rusiya Azərbaycanla münasibətlərinin pozulmasından çəkinir. Eyni zamanda burada Türkiyə faktoru da var. Bu səbəbdən mən Paşinyanın və onun rəhbərlik etdiyi Ermənistanın yenidən Rusiyaya real yaxınlaşacağını mümkün saymıram. Hətta Rusiyanın da belə bir məsələyə inanacağını da güman etmərəm. Uzun illərdir Paşinyan müşahidə olu-

nur və onun nə qədər etibar olunmayacaq dövlət rəhbəri olduğu göz qabağındadır. Hətta zahirən müəyyən Rusiyaya xoş gələn addımlar atılsa da - hərçənd bunun da atılacağına inanmıram - yenə də Rusiya və konkret olaraq Rusiya Prezidenti Paşinyana heç vaxt güvənməyəcək. Bölgədə Ermənistanın Rusiyadan uzaqlaşmaq istiqamətində addımları bundan sonra da davam edəcək. Nəyinə kəskin dəyişməsi düşündürəm ki, mümkün deyil”.

Sülh prosesinə gəldikdə isə siyasi şərhçi hesab edir ki, əslində artıq Rusiya vasitəçi kimi missiyasını bitirib. Burada söhbət yalnız ya Qərbin vasitəçiliyindən gedə bilər, yaxud Gürcüstanda danışıqları davam etdirməkdən, sərhəddə vasitəçilərsiz danışıqlardan söhbət gedə bilər.

A.Səmədov hesab edir ki, bu, daha realdır. Onun fikrincə, Qərbin hazırlayacağı, sona qədər gətirib çıxara biləcəyi layihə olarsa, bu da ya Azərbaycan-Ermənistan sərhədində, ya Gürcüstanda imzalanacaq.

Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

İki-üç həftə bundan əvvəl nəinki erməni baş naziri, hətta parlamentin spikeri bu ay sülh sazişinin imzalanma biləcəyini deyir, hətta tarixlər də göstərdilər. Amma bu, olmadı və bu il saziş imzalanmadı - ilin sonuna cəmi bir həftə qalıb və çətin ki, bu bir həftədə qeyri-adi bir hadisə baş vermiş olsun.

Hüseynbala SƏLİMOV

Birincisi, “miatsum”, keçmiş Dağlıq Qarabağın “müstəqilliyi” və yaxud da Ermənistanı “birləşdirilməsi” kimi sərsəm “ideyalar” bir xəstəlik kimidir və ermənilərin bu xəstəlikdən dərhal sağalacağını düşünmək çox böyük sədəlvəhlük olardı - yox, bu, dərhal baş verməyəcək və ən yaxşı halda bunun üçün də zaman lazımdır.

Söhbət yüz idlən çox davam edən aramsız təbliğatdan gedir və təsadüfi deyil ki, bu xəstəliyin təzahürlərini nəinki Levon Ter-Petrosyan kimi siyasətçilərdə, hətta Paşinyanın özünün də davranışında sezmək mümkündür - erməni baş naziri sülh sazişinin imzalanmasını təkə ona görə yubadır ki, ona revanşist müxalifət, diaspora və kilsə yubadır ki, “bəlkə də qayıdılar” kimi hisslər ona da yad deyil.

Əvəzində Ermənistandan təzadlı xəbərlər daxil olmaqda davam edir. Bunlar əsasən Rusiya-Ermənistan münasibətlərinə aiddir - belə ki, biz bu sətirləri yazarkən daha çox diskussiya olunan məsələ erməni baş nazirinin KTMT-nin növbəti iclasına gedib-gəlməyəcəyi idi. Amma digər bir məsələ də - Ermənistanda keçmiş Dağlıq Qarabağ klanının fəallaşması da az maraqlı kəsb etməyirdi. Sonuncu ilə bağlı nə demək olar?

Ermənistanda keçmiş Dağlıq Qarabağ klanı fəallaşır mı?..

İkincisi, keçmiş Dağlıq Qarabağ siyasi klanı üçün də siyasət həm də biznesdir, onların əlindən bundan başqa bir iş gəlmir - bəli, onlar bu yolla təkə siyasi gündəmdə və diqqətdə qalmırlar, həm də pul qazanırlar. Ona görə də bir gün eşitsəniz ki, onlar Ermənistanda hətta “mühacir hökumət” yaradıblar, buna qəti təəccüblənməyin. Amma sual yaranır: onların bu cəhdləri doğrudanmı bir nəticə verə bilər?

Düşünürük. Birincisi, ona görə ki, bu proses həm də Ermənistanın daxili siyasətilə əlaqəli məsələdir. Keçmiş Dağlıq Qarabağ erməni

klanı Ermənistanda fəallaşsa, bu, təkə sülh və normallaşma prosesinə əngəl olmayacaq, həm də Paşinyanın özü üçün problem olacaq - erməni baş nazirin manevr imkanlarını bir az məhdudlaşdıracaq, hətta ola bilsin, “revanşist müxalifət”i gücləndirəcək.

Ona görə də Nikol Paşinyan keçmiş Dağlıq Qarabağ klanının Ermənistanda fəallaşmasına və institutlaşmasına bir halda razı ola bilər: klan Paşinyanın siyasi oyuncağı olmağa razılıq versə və onun dedikləri ilə oturub-dursa...

İkincisi, qatar gedib və bu klanın daha heç bir şansı qalmayıb. Ola bilsin, bundan

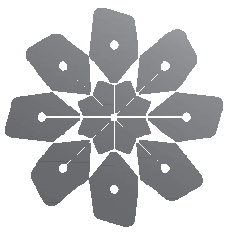
sonra bir-iki sadə erməni keçmiş Dağlıq Qarabağa qayıtsın, amma onların “lider”lərinin daha heç vaxt belə bir şansı olmayacaq, çünki onlar hərbi canidirlər və Azərbaycan qanunları ilə təqib olunurlar. Bu “lider”lər Azərbaycana qayıda bilərlər, amma daha keçmiş Dağlıq Qarabağa yox, Bakıda həbsdə olan silahdaşlarının - Rubenin, Araikin və digərlərinin yanına!..

Ona görə də biz də növbəti illə bağlı ümidlilik - praktiki olaraq sülh sazişinin imzalanması üçün heç bir maneə qalmayıb.

Hərçənd, növbəti il çox böyük bir geosiyasi arealda -

müstəvidə seçkilər ili olmağı vəd edir.

Məsələ bundadır ki, bu seçkilərin çoxu hazırda mövcud olan siyasi konfigurasionaları dəyişməyə də, bütün halda seçki əlavə vaxt tələb edir və belə dövrlərdə adətən ciddi və böyük siyasi-iqtisadi sazişlər, danışıqlar dondurulur. Elə bu səbəbdən məsələnin bu tərəfi bizi bir az narahat edir. Amma Azərbaycan əsas problemini həll edibdir və əslində sazişin imzalanması üçün daha çox Ermənistan çalışmalıdır, çünki əgər saziş imzalanmayacaqsa, blokada götürülməyəcək, kommunikasiyalar açılmayacaqdır...

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Azərbaycan Respublikasının dünya
birliyinə integrasiyası, region ölkələri
və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla
əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi**

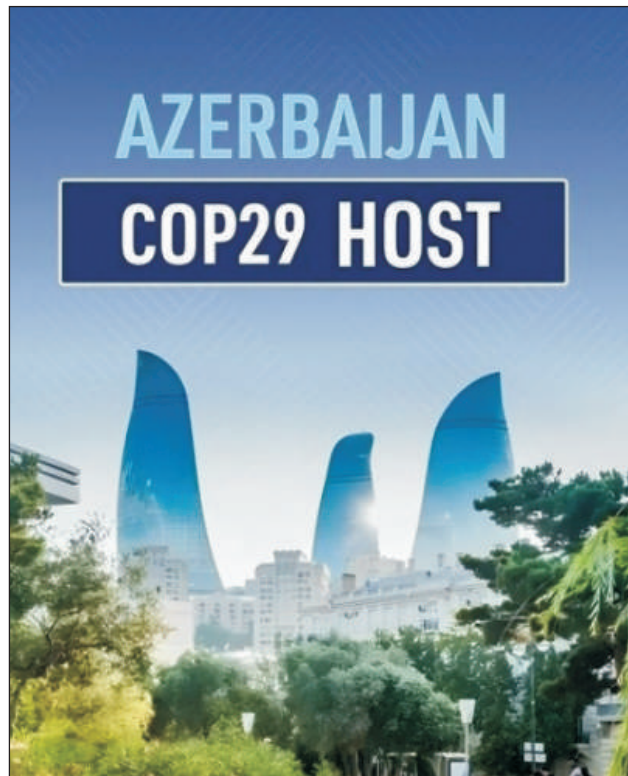
Azərbaycanda 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilib. Bu barədə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 25 dekabrda sərəncam imzalayıb. Sərəncamda qeyd olunub ki, Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətin etibarlı və məsuliyyətli üzvü kimi iqlim dəyişmələrinin fəsadlarına qarşı mübarizəyə öz töhfəsini verir.

Sərəncamda deyilir ki, işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikası yaşıl enerji zonası elan olunmuşdur. Azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma prosesində ətraf mühitin qorunması prioritetdir. Həmin ərazilərdə "ağıllı şəhər", "ağıllı kənd" kimi innovativ yanaşmalar tətbiq edilir, ekosistem bərpa olunur. Yaşıl enerji növlərinin yaradılması və yaşıl enerjinin dünya bazarlarına nəqli Azərbaycanın enerji siyasətinin prioritetidir.

Sərəncamda həmçinin qeyd olunur ki, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29 kimi mötəbər bir tədbirin Azərbaycanla keçirilməsi ilə əlaqədar yekdil qərarın verilməsi beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən Azərbaycana böyük hörmət və etimadın, eləcə də ölkəmizin milli, regional və global səviyyədə ətraf mühitin qorunması, iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması işinə töhfəsinin təqdir olunmasının bariz nümunəsidir.

Sərəncamda iqlim dəyişmələrinə qarşı qlobal mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycanla 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilib.

Milli Məclisin deputatı, professor Musa Qasımlı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası-COP29 kimi mötəbər bir tədbirin keçirilməsi üçün Azərbaycanın seçilməsi, eləcə də iqlim dəyişmələrinə qarşı global mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycanda 2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi Azərbaycanın dünyada nüfuzunun daha da yüksəlməsində ciddi rol oynayacaq: "Prezident İlham Əliyevin dedi ki, bu hadisənin önəmi, o cümlədən ondadır ki, bu qərar antiterror əməliyyatından iki ay yarım sonra qəbul olunmuşdur və beləliklə, bir daha bütün dünya ictimaiyyəti Azərbaycana öz dəstəyini ifadə etmişdir. Bakıda COP29 konfransının keçirilməsi beynəlxalq aləmin hər

Dünya birliyi COP29 üçün niyə Bakını seçdi?

Musa Qasımlı: "Bu qərarın yekdilliklə qəbul edilməsi sadəcə bir toplantının keçirilməsi anlamı daşımır"

bir üzvünün razılığı və yekdil mövqeyi ilə mümkün olub. Bu, Azərbaycana olan yüksək münasibətdir.

COP29-da 10 minlərlə xarici nümayəndə ölkəmizə gələcək, iki həftə ərzində Bakı dünyanın mərkəzi olacaq. Azərbaycan dövləti dünya ölkələrini bir masa ətrafına yığaraq planet üçün vacib olan iqlim dəyişikliyi məsələsinin müzakirəsinin keçirildiyi toplantıya sədrlik edəcək. BMT-nin İqlim Də

yişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının - COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi barədə qərarın yekdilliklə qəbul edilməsi sadəcə bir toplantının keçirilməsi anlamı daşımır. Bu qərar birincisi, böyük uğur olub, Azərbaycan dövlətinə, Prezident İlham Əliyevə növbəti etimad, inam və hörməti göstərir, dövlət başçısının, Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq nüfu

Deputat vurğuladı ki, dövlət başçısının söylədiyi belə bir fikir prinsipial əhəmiyyət daşıyır ki, bəzi hallarda beynəlxalq aləm, beynəlxalq birlik anlayışı Qərbdə təhrif edilir, beynəlxalq birlik 30-40 ölkə deyildir. Beynəlxalq birlik dünyanın bütün ölkələridir və bu ölkələr də yekdilliklə Azərbaycana dəstəyini göstərib: "Dünya birliyinin Azərbaycana göstərdiyi inam və etimad Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi

şülmama Hərəkatının sədri olduğu müddətdə həyata keçirilən tədbirlər qurumun üzv dövlətləri tərəfindən yüksək dəyərləndirilib. Mötəbər tədbirlərə uğurlu ev sahibliyi etmək Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə olan reytingini getdikcə artırır.

Şübhəsiz ki, COP29 beynəlxalq konfransını da Azərbaycan yüksək səviyyədə keçirəcək. Bu, ölkəmizin, xalqımızın növbəti böyük uğuru olacaq".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Etibar SEYİDAĞA

Azərbaycanın heyfini heykəldən çıxan "mədəni" Fransa - cavabımız nə olacaq?

Deputat: "Fransadakıların belə vəhşiliyi eyni erməni siyasətinin davamıdır"

Azərbaycanlı şairə Xurşudbanu Natəvanın 2017-ci ildə Fransanın Evian-le-Ba şəhərində ucaldılan abidəsinin sökülməsi haqda şəhər merliyi qərar çıxarıb. Natəvanın abidəsi ilə yanaşı, 2015-ci ildə Azərbaycanın İsmayilli şəhəri ilə dostluq və əməkdaşlıq xartiyası imzalayan Evian-le Ba şəhərinin meriyası daha bir qərar qəbul edib. Həmin qərara əsasən "Azərbaycan parkı"nın qeyd olunduğu bütün yazılar yığışdırılacaq.

Xatırladaq ki, "Azərbaycan Parkı" 2017-ci ildə açılıb. Fransız nəşrinin məlumatına görə, bu il dekabrın 18-də müxəlifet nümayəndələri belə

diyyə şurasından şəhərdə bu parkın adı çəkilən bütün lövhələrin rəsmən götürülməsini tələb ediblər.

Şəhər meri Jozian Leyin sözlərinə görə, artıq "Azərbaycan parkı" ilə bağlı bütün istinadlar silinib. Qeyd olunub ki, şəhər rəhbərliyinin son qərarına səbəb Fransanın Ermənistan "sevgisi" olub.

Bəs bütün bunlara cavabımız nə olmalıdır? Fransa nədən mədəniyyəti də siyasiləşdirir və Azərbaycanın heyfini heykəldən çıxır? Heykəl götürülərsə o, ölkəmizə gətirilib harda qoyula bilər - Şuşada, yoxsa Bakıda?

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Fazil Mustafa Musavat.com-a bildirib ki, bu, Fransanın indiki idarəetməçiləri içərisində Böyük Fransa

mədəniyyətinin dəyərlərini anlamayan insanların atdığı addımdır: "Belə bir qərarı yalnız vəhşi anlayışa sahib olan insanlar verə bilər. Siyasətin mədəniyyət abidəsinə nə dəxli? Sən Azərbaycana nifrət edə bilsən, sevməyə bilsən, amma bunun mədəniyyətə nə dəxli var? Belə çıxır ki, biz Viktor Hüqonun adını hər yerdən götürürük? Bu nə yanaşma, nə axmaqlıqdır? Bunu Fransanın hansısa gerizəkəli siyasətçiləri edirsə, bunun özü bir gülüş doğurur. Bu məsələ Fransa ictimaiyyətinin qınanmalıdır".

Millət vəkili bildirib ki, Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarında vəhşiliklər törətməsinə baxmayaraq, paytaxt Bakıda bu gün erməni kilsəsi qorunub saxlanılır: "Ermənilərin bu vəhşiliklərinə qarşı haqqımız çatdığı halda, biz bu gün Bakıda bu kilsəni qoruyub saxlayırıq, çünki mədəniyyət abidəsidir. Mədəniyyətin siyasətə nə dəxli var? Fransadakıların belə vəhşiliyi

eyni erməni siyasətinin davamıdır".

Komite sədri deyib ki, əgər Natəvanın heykəli Fransadan götürülərsə, həmin heykəl paytaxt Bakıda qoyulmalıdır: "Həmin abidənin Bakıya gətirilməsi vacibdir. Heykəl Bakıda qoyulmalı və altında yazılmalıdır ki, Fransanın indiki idarəetməçilərinin Böyük Fransa mədəniyyətini anlamayanlar heykəlin sökülməsinə qərar verib. Ən azı biz fransız siyasətçilərin Fransa mədəniyyətinə zidd və sayğısız davranışını nümayiş etdirməliyik. Heykəl Bakının görkəmli yerində ucaldılmalıdır ki, hamı görsün ki, bu abidəni onlar söküblər. Hansısa bir yazının, görkəmli sənətkarın abidəsinin sökmək mədəniyyətsizlik nümunəsidir. Xurşudbanu Natəvan əsərində Fransaya qarşı hansısa bir çağırış edən yazır deyil. O bir klassik Azərbaycan şairəsidir və bu davranış bütün hallarda qınanmalıdır".

Samir Əli, Musavat.com

Kinoyeyənlər

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Erməni rejissorun çəkdiyi “Amerikatsi” (“Amerikalı”) adlı film “Oskar” mükafatının “ən yaxşı xarici film” nominasiyası üzrə seçilməsinə qatılıb. Orda prosedür belədir, öncə uzun siyahı seçilir, axıra qısa siyahı qalır, akademiklər də qısa siyahıdan qalibi seçirlər. Ümid eləyək bu erməni kinosu nəinki qalib gəlsin, heç qısa siyahıya da düşməsin. Çünki adamın pisinə gəlir. Millət olaraq qıbtə etməli olursan - Vasif müəllimin populyar əhvalatındakı kimi.

“Amerikatsi” internetdə, pirat saytlarda rus dilində var, mən baxdım. Açıqı, elə gözəl sənət əsəri-filan deyil. Prinsipcə, “Oskar” ödülünə namizədlər, o cümlədən ödülün qalibləri kino sənəti baxımından çox zaman üstün əsərlər olmur. Nobel ödülü kimi, burada da siyasət, sənətdən kənar məsələlər rol oynayır. Bizim üçün mənfi haldır ki, bu “Amerikatsi” filminə də müəyyən dərəcədə qondarma erməni soyqırımı mövzusunda yer verilib. Filmin qəhrəmanı olan erməni uşaq vaxtı Osmanlı dövləti ərazisində bütün nəslini itirir, özü isə sandıqda gizlənib sağ qalır. Gedir çıxır Amerikaya. 1948-ci ildə Stalin dünya ermənilərini SSRİ-də yaşamağa dəvət edir. Bu zaman həmin erməni də qayıdır, lakin Ermənistan SSR ərazisində onu həbs edirlər, repressiya ilə üzleşir. Amerikanın casusu adıyla. Bəhanə də bu olur ki, guya onun... rəngli qalstukları var.

Süjeti, filmin necə bitdiyini burda yazmaq fikrim yoxdur. Bəs bu temanı niyə açdım? Bugünlərdə Hesablama Palatası Mədəniyyət Nazirliyinin kino idarəsində apardığı yoxlamaların nəticəsini açıqlayıb. Külli miqdarda yeyinti varmış. O dərəcədə ki, Palata işi prokurorluğa yönləndirməyə məcbur olubdur. Qısaca yazsam, son illərdə dövlət büdcəsindən kino çekilişi üçün bir neçə milyon manat ayrılıb. Pullar yeyilib, kino isə çekilməyib. Yəni, biri var nəse çəkəsən, bəyənilməyə, biri də var ümumiyyətlə əlini ağdan qaraya vurmada büdcəni basmarlayasan. Kinoçəkənlərimiz ikinci metoda üstünlük vermişdir. Heç formal olaraq hansısa toy videosundan-zaddan çekib dəftər-kitabın arasına qoymayıblar ki, Palata yoxlayanda “ala, bax, bini çekmişik” desinlər. Hətta bəhanə olaraq belə arqument də gətirmək mümkün idi: “Siz qanmırsınız, əslində kino sənəti budur. Artxausdur, sürrealizmdir, nə bilim, absurd filmdir və sairə”. Əksini necə sübut etmək olar? Heç cür. Ünlü tayvanlı rejissor, Tsai Ming-liang (Tsay Min Lyan) 2014-cü ildə “Qərbə səyahət” adlı film çekib. Bütün film buddizm dininə məxsus rahibin evdə yerindən qalxıb küçəyə çıxması, yol getməsindən ibarətdir. Yavaş-yavaş hərəkət edir, vəssalam. Şəxsən mənə o film çox ləzzət verib. Sözümlün canı odur ki, “sənət sənət üçündür” prinsipiylə çox şeyi, çox hökumət idarəsini yola vermək olardı. Lakin yuxarıda yazdım, bizimkilər ümumiyyətlə heç zad etməyiblər. Təmiz yeyinti ediblər. Halal olsun. Korrupsiyaya haram qatmayıblar.

Əlbəttə, mövzunu “ermənilər kino çekir, bizimkilər də pul yeyir” müstəvisinə gətirmək fikrim yoxdur. Cəhənnəmə çəksinlər. Biz də real həyatımızı yaşayaq. Ancaq həmin “Amerikatsi” filminin girişində söylənen bir cümlə mənə ideya verdi.

Orda titrlərdə yazılmışdı: “Stalinin dövlətiylə 300 min dünya ermənisi Ermənistana getirildi. Onlardan 100 mini amerikalı idi” və sairə. Hadisə 1948-ci ildə olub. Bu, sizə nəse deyirmi? Mənə deyir. Həmin vaxt Ermənistandan təxminən elə o sayda azərbaycanlılar (türklər) Azərbaycana zorla sürgün ediliblər. Dağlıq bölgə sakinlərini Beyləqanın, Şemkirin çöllərində məskunlaşdırıblar. Çünki 300 min ermənini xaricdən gətirirsənsə, onları yerləşdirməyə evlər, kəndlər də lazım idi. Stalin isə azərbaycanlıları qovmaqqla bu problemi özü üçün həll edib.

Buyurun. Hazır temadır. Ermənistandan zorla köçürülən o azərbaycanlıların sonrakı həyatından, insan talelərindən neçə-neçə dramatik filmlər çekmək olar. O filmlərin ssenarisini yazmağa qadir ən azı 2 yaradıcı şəxs də tanıyram: həmin köçün övladlarından yazıçı Məmməd Oruc və yenə həmin bölgədən yazıçı Azər Abdulla. Səhv etmərsə, hər ikisinin bu temalarda yazıları da olmalıdır. Azər Abdulla rəhmətə gedib, Məmməd Oruc isə sağdır. Sifariş verin, ssenari yazsın. Kinonu çekin, sonra lap yeyinti edin.

Gələcək il Azərbaycanda (fevral), qonşu Rusiya (mart) və ABŞ-da (noyabr) prezident seçkiləri keçiriləcək. İyun ayında isə Avropa İttifaqına üzv ölkələrdə Avropa Parlamentinə (AP) seçkilər olmalıdır. Məlumdur ki, bu qurum ölkəmizə münasibətdə Ermənistan Parlamentindən də aqressiv bir mövqe tutur.

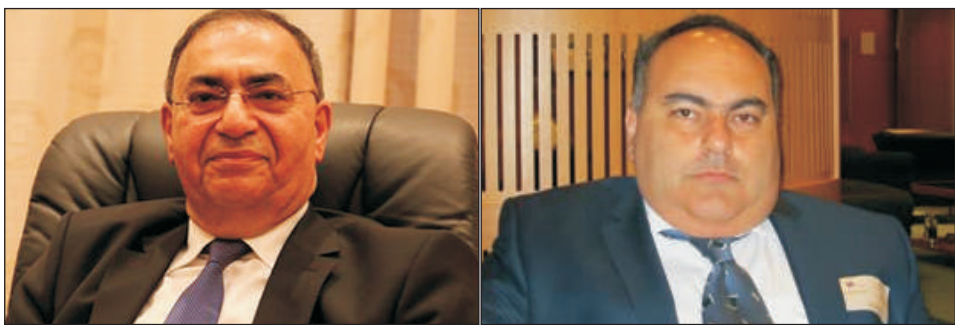
44 günlük Vətən müharibəsindən sonra AP-nin qəbul etdiyi son dərəcə qərəzli, riyakar, bölgədəki realıqdan tam uzaq, erməni revanşistləri qızıqdıran tərxiatçı qərarlarını yada salmaq kifayətdir. Həmin sənədlərdə Azərbaycana qarşı sanksiya tələbləri də yer alıb. Həmçinin beynəlxalq hüquqa məhəl qoyulmadan ölkəmiz “artsax”a qarşı təcavüzdə suçlanıb. Belə çıxır ki, Azərbaycan özü-özünə təcavüz edibmiş! Bu azmış kimi, kriminal xunta rejiminin həbs edilən rəhbərlərini faktiki siyasi məhbus elan edərək həyasızcasına rəsmi Bakıdan onların qeyd-şərtsiz azad olunması tələb edilib. Bu dərəcədə avropalı parlamentarilər simasızlıq nümayiş etdirib. Bəs AP-yə yeni seçkilər Azərbaycana nə vəd edir? Təzə tərkib də erməni lobbisinin oyuncağı olacaq, yoxsa? İşğalçı ölkənin baş naziri Paşinyanı ayaqüstə alqışlayan AP üzvləri bununla hansı dəyərlərə xidmət etdiklərini də nümayiş etdirmişdilər.

O baxımdan gözləntilər var ki, bəlkə seçkidən sonra yeni tərkib daha vicdanlı, obyektiv ola. Hərçənd, avropalı deputatların çoxu erməni lobbisinin təsiri altındadır. Bu gün Avropa İttifaqının yaydığı bütün bəyanatlarda Azərbaycanın köhnə qitə üçün ümid yeri, respublikamızın Avropa ölkələrinin enerji təchizatında ən vacib ölkə olduğunun vurğulandığı halda bu təşkilat riyakarlığını davam etdirməkdədir. Yeri gəlmişkən, vaxtilə Avropa Parlamenti qitənin özünün enerji təhlükəsizliyi üçün əhəmiyyəti zaman keçdikcə bilinən “Cənub qaz dəhlizi” layihəsinin həyata keçirilməsinə qarşı da çıxmışdı. Bəs, seçkidən sonra nələr dəyişə bilər?

Avropa İttifaqının xarici siyasət rəhbəri Cozef Borrell naməlum və hərbi münaqişələrdən qorxaraq seçkilərin qarşısından gələn Avropa Parlamenti seçkilərində sağçı populist partiyaları dəstəkləyə biləcəyindən narahatlığını ifadə edib. Onun sözlərinə görə, Avropa Parlamentinə iyununda keçiriləcək seçkilər ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkiləri qədər təaleyüklü ola bilər. **“Mən qorxuram ki, avropalılar qorxduqları üçün səs verəcəklər. Naməlum və qeyri-müəyyənlik qarşısında qorxunun təhlükəsizlik reaksiyası tələb edən bir hormon istehsal etdiyi elmi şəkildə sübut edilib. Bu bir faktdır”,** - deyərək Borrell bildirib. Əvvəllər Borrell Avropa İttifaqını dövlətlərin və xalqların cəlb olunduğu maqnitlə müqayisə edir-

Erməni lobbisinin əlinə baxan avroparlament yenilənir - Bakıya münasibət dəyişəcəkmi...

Asim Mollazadə: “Seçkidən sonra Azərbaycana münasibətdə dəyişiklik gözləmirəm”

Fuad Əliyev: “Avropa Parlamenti özünü Ermənistan parlamenti kimi aparır, heç bir təsirləri də yoxdur”

di: “Avropa İttifaqının genişlənməsi bizim gündəməmizdədir, çünki Aİ dövlətləri və xalqları özünə cəlb edən bir növ maqnitdir. Bunun avropalılar üçün yaxşı olub-olmadığını mübahisə edə bilərik, amma bu, faktdır: hamı Avropa İttifaqına üzv olmaq istəyir...”

Deputat Asim Mollazadə “Yeni Müsavat”a qeyd etdi ki, seçkidən sonra Avropa Parlamentinin Azərbaycana münasibətində dəyişiklik gözləmir: “Avropada fəaliyyət göstərən əsas siyasi qüvvələr Avropa Parlamentində təmsilçiliyini saxlayacaq və bizə qarşı mövqeyi davam etdirməyə çalışacaqlar. Yeni həmin siyasi qüvvələr parlamentdə təmsil olunacaqlar. Bu prosesin arxasında Fransa rəhbərliyi dayanır. Fransanın mövqeyi erməni lobbisi ilə eyni mövqedir. Azərbaycanın isə bir sıra Avropa ölkələri ilə yaxşı münasibəti var. Ona görə də erməni lobbisi ilə əməkdaşlıq edən avropalı deputatların Azərbaycan əleyhinə fə-

aliyyətinin heç bir əhəmiyyəti, təsiri yoxdur”.

Prezidentliyə namizəd Fuad Əliyevin sözlərinə görə, Avropa Parlamenti özünü Ermənistan parlamenti kimi aparır. Onun fikrincə, Qərbin qərəzli münasibətində böyük ölçüdə dəyişiklik olmayacaq: “Avropalı deputatlar ilə Daşnaksütyun partiyasının deputatları arasında elə ciddi fərq yoxdur. Onlar az qalır ki, bizi işğalçı adlandırsınlar. Həmin avropalı deputatların ölkələrində separatizm problemi ola-ola bizə qarşı ədalətsiz mövqe tuturlar. Ancaq Azərbaycan dövləti bu məsələdə hansısa əski parçası olan, hüquqi yükü olmayan qətnamələrin qarşısından geri çekilən deyil. Seçkidən sonra da bizə qarşı ittihamlar davam edəcəksə, itirən tərəf Avropa Parlamenti olacaq. Bizim Avropa İttifaqı, Avropa Komissiyası ilə çox yaxşı əlaqələrimiz var”.

F.Əliyev hesab edir ki, Makronun Avropa Birliyində, eləcə də Avropa Parlamen-

tində təsirləri mövcuddur: “Onlar Dağlıq Qarabağı ayırırlar. Bu, separatçı baxış və bəyanatlarda da göstərilir. Avropalı deputatları yemləyən erməni lobbisi və diasporu onları tribunada belə haqsız danışmağa vadar edir. Onlar satılmış, pula işləyən, dəyərləri ayaqlar altına ataraq erməni lobbisinin əlinə baxan deputatlardır. Azərbaycan Avropa Parlamentinin qətnamələrini rədd edir, onsuz da tövsiyə xarakterli olur və heç bir hüquqi təsir imkanı yoxdur. Mənə belə gəlir ki, bu məsələdə bizim də üzərimizə iş düşür. Azərbaycan diasporu çox işləməlidir, təbliğat güclənməlidir, informasiya və diplomatiya savaşında hücum strategiyası seçməliyik. Təəssüf ki, potensialımızdan az istifadə edirik. Artıq hərbi meydanında döyüş bitib, amma hibrid savaş qurtarmayıb. O səbəbdən də xarici təzyiqlərə, qərəzli bəyanatlara qarşı adekvat addımlarımız olmalıdır”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 “Yeni Müsavat”

Ermənistanda revanşist qüvvələr yenidən baş qaldırmağa cəhd göstərir. Separatçı-revanşist elementlər Ermənistanda yeni “evcik” oyununa, daha dəqiqi “mü-hacir hökumət” şousuna start veriblər.

Əfsus ki, Paşinyan hakimiyyəti sülh danışıqları ilə bağlı zaman-zaman pozitiv açıqlamalar versə də, 2023-cü il ərzində də bu, əməldə hiss olunmadı. Nəticə etibarilə separatçı ünsürlər təzədən ayaqlanmaq üçün əlavə fürsət əldə etmiş oldular. Bəllidir ki, Azərbaycan dəfələrlə danışıqlara hazır olduğunu bəyan edərək öz ədalətli şərtlərini açıqlayıb. Ermənistan da sözdə sülh tərəfdarı olduğunu bəyan edir, hətta sülh müqaviləsinin 15 günə imzalanmasını mümkün sayan açıqlamalar da verirlər, ancaq işə gələndə əksi görünür. İndi də Qarabağ separatçıların keçmiş lideri Samvel Şahramanyanın qondarma qurumu buraxdığı barədə əvvəlki qərarını ləğv etməsi və Ermənistanın buna qarşı sərt addımlar

“Artsax”ın qəbirdən çıxarılma cəhdi - Paşinyan üçün kritik 5 gün

Separatçı Şahramanyanın yenidən “dil”ə gəlməsi özünün aqlının və iradəsinin məhsulu deyil; xunta rejiminin ağ bayraqlı başçısını danışdıranlar kimlərdir? - Ekspertlərdən ilginç açıqlamalar

onun özünün Azərbaycana qarşı “proksi” oyunudur?

Bu arada, maraqlıdır ki, Paşinyan MDB və Avrasiya İqtisadi İttifaqının sammitində iştirak etmək üçün Sankt-Peterburqa gedib...

Ola bilsin N.Paşinyan Putindən “ev tapşırığı” alsın və ona uyğun addımlar atsın. Bu dövrdə Şahramanyanın aranı tozlandırması heç də özünün şəxsi təşəbbüsü ilə deyil və o da proseslərdə icraçı statusunda çıxış edir. Separatçı Şahramanyanın yenidən “dil”ə gəlməsi özünün ağ-

maraqlı olanların tapşırığı ilə başqa hava çalır”.

Deputat xatırladı ki, bütün bunlar Ermənistanı Fransayla Hindistanın silahlandırılması fonunda baş verir: “Azərbaycan bu baş verənləri görməzdən gələ bilməzi? Əlbəttə, yox. Ermənistan hakimiyyətinin də, oradakı hərbi xuntanın tör-töküntüsünün də yanvarın 1-dək vaxtları var. Əgər onlar bu cür ikibaşlı oyunlara son qoymasalar, Azərbaycana qarşı torpaq iddiasından əl çəkməsələr, mən Qərbi Azərbaycan Respubli-

şünməliyik”. Partiya sədri hesab edir ki, Şahramanyan və onun yanındakılar barəsində beynəlxalq axtarış elan olunmalıdır, tutulub Bakıya gətirilmələri üçün digər tədbirlər görülməlidir.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov isə bu mövzudan bəhs edərkən rəsmi İrəvanın ziddiyyətli davranışlarına diqqət çəkdi: “Azərbaycan dövlətinin növbəti humanitar jestindən sonra münasibətlərdə yaranan nisbi yumşalma, o cümlədən beynəlxalq səviyədə bir vacib məsələdə hər iki dövlətin bir-birini dəstəkləməsi əlbəttə müəyyən ümidlər yaratmışdı və bu ümidlər hələ də qalmaqdadır. Amma biz bilməliyik ki, Ermənistan adlı dövlət, bütövlükdə qlobal ermənicilik və qlobal erməniliyi himayə edən maraqlı dövlətlər və qüvvələr düşmənciliyi əbədi olaraq saxlamaq niyyətindədirlər. Hətta sülh müqaviləsinin imzalanması erməniliyin anti-Azərbaycan fəaliyyətinə və miflik niyyətlərinə son qoyacağı anlamı verməyəcək. Bu baxımdan biz sülh danışıqları prosesini davam etdirməklə yanaşı, Ermənistan və onun havadarlarının növbəti məkrli planlarının qarşısını almağa da hazır olmalıyıq. Şahramanyanın 26 sentyabr fərmanından imtina edilməsinə dair sərəm açıqlaması ermənicilik üçün indiki halda daha çox mənəvi məsələdir. İstisna deyil ki, bu “xəyalı dövlət” hələ bəzi ölkələrdə öz nümayəndəliyini də açacaq. Bunlar yaxşı anlayır ki, işğal dövründə yaratdıqları oyuncaq idarəetmə heç zaman geriye qayıda bilməyəcək. Onların məqsədi qlobal məkanda miflik arzularına dair məlumatları gündəmdə saxlamaq, Azərbaycana beynəlxalq təzyiqləri davamlı etmək, anti-Azərbaycan və anti-türk ritorikalarını davam etdirməkdir. Əlbəttə, bunların özlüyündə erməniciliyi “tonusda saxlamaq” və revanş hissələrinin azalmasına yol verməmək niyyəti də var”. **Ermənistanın rəsmi dairələrinin açıqlamalarına gəldikdə, S.Məmmədov qeyd etdi ki, bunlar ikiüzlülükdən başqa bir şey deyil:** “Onlar özləri üçün “dovşana qaç, taziya tut” oyunu oynamaqdadırlar. Biz isə onları bəlkə də daha yaxşı tanımalıyıq. Nəzərə alaq ki, Ermənistan hələ qanunvericilik səviyyəsində Azərbaycana qarşı ərazi iddialarından imtina

Azərbaycanın İrandakı səfirliyi yenidən fəaliyyətə başlayır? - Açıqlama

Azərbaycan Respublikasının İrandakı səfirliyinin yenidən fəaliyyətə başlaması üçün yol xəritəsi hazırlanıb. Bu barədə İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Nasir Kənanı İran və Azərbaycanın baş prokurorlarının görüşünün nəticəsi barədə deyib.

“Bu görüş iki ölkənin münasibətləri prosesində və Azərbaycanın İrandakı səfirliyi məsələsində qalan məsələlərin həlli istiqamətində iki ölkənin söylərinin bir hissəsidir. Proses indiyədək müsbət olub və bu işin bir çox aspektləri həll edilib. Azərbaycan səfirliyinin yenidən açılması üçün yol xəritəsi hazırlanıb və söylər uğurla davam etdirilib. Biz iki ölkə arasında münasibətlərin digər sahələrində də yaxşı hadisələrin şahidi olduq. Ticarət sahəsində də yaxşı danışıqlar aparılıb”, - o qeyd edib. (APA)

Rusiya səfiri: Serbiya Prezidenti etirazları Qərbin dəstəkləməsi ilə bağlı məlumatlıdır

Serbiya Prezidenti ölkədəki etirazların Qərb tərəfindən dəstəklənməsi ilə bağlı məlumatlıdır. APA xəbər verir ki, bu barədə Rusiyanın bu ölkədəki səfiri Aleksandr Bokan-Harçenko bildirib.

Diplomat qeyd edib ki, Serbiya Prezidenti Aleksandr Vuçiqin ölkədə baş verən etirazların Qərb tərəfindən dəstəklənməsi barədə məlumatı var və bu məlumatlar təkzibedilməzdir.

Qeyd edək ki, Belqradda son günlər baş verən kütləvi iğtişaşlar fonunda, bu gün Serbiya Prezidenti ilə rusiyalı diplomat arasında görüş baş tutub.

Xatırladaq ki, bir müddət öncə Serbiyanın Baş naziri Ana Brnabiçin bildirdiyi kimi, məhz Rusiya xüsusi xidmət orqanları serb həmkarlarını ölkədə gözlənilən iğtişaşlarla bağlı xəbərdar ediblər.

etməyib, keçmiş qondarma qurumun saxta “konstitusiyası” da ləğv edilməyib. Bu tərəfdən də beynəlxalq ermənicilik öz işindədir. Fransanın seçilmiş orqanlarının bir qrup nümayəndəsinin imzaladığı və tərəfinizdən dərc edilmiş “COP29 Bakıda, utanc və ləyaqətsizlik görüşü” başlıqlı məqalə dərc etməsi, digər əlaqəli lobbi nöqərləri - hansılar ki, ABŞ Konqresində, Avropa Parlamentində, beynəlxalq qurumlarda, o cümlədən beynəlxalq QHT-lərdə və mediada cəmləşiblər - anti-Azərbaycan fəaliyyətlərini nəinki zəiflətməyib, hətta daha da sürəkli ediblər”. **STM icraçı direktoru qeyd etdi ki, Ermənistan daxilindəki siyasi qüvvələr də Azərbaycanın xoşməramlı addımlarını adekvat qiymətləndirmək əvəzinə, sərəm açıqlamalar verməkdədir:** “Prezidentin köməkçisi Hikmət Hacıyevin sərhədlərin delimitasiya və demarkasiya prosesləri ilə bağlı verdiyi açıqlamanı erməni siyasətçilərindən biri “təhlükəli nəticələrə olan” açıqlama kimi qiymətləndirib. Halbuki, bu açıqlama sülh müqaviləsinin tezlaşmasına yönələn pragmatik açıqlama idi. Ona görə də biz hər zaman səfərbər olunmalı və istənilən cəbhədəki döyüşlərə hər zaman hazır olmalıyıq. Hələlik iki cəbhədə davam edən döyüşlərə, həm informasiya cəbhəsində, həm beynəlxalq hüquq müstəvisində bizə qarşı açılan cəbhələrdə də dəmir yumruğu işə salmalıyıq”.

□ **Elsad Paşasoy, “Yeni Müsavat”**

atmaması gündəm olub. **Doğrudur, baş nazirin aparat rəhbərinin müavini Taron Çaxo-yanın açıqlamasında deyilir ki, Ermənistanda fərman imzalayan ikinci şəxs ola bilməz və yoxdur: “Ermənistan Respublikasında ikinci hökumət ola bilməz və yoxdur”.**

Hakim “Mülki Müqavilə” fraksiyasının katibi Artur Hovhannisyan isə özünü feysbuk səhifəsində yazıb: “Samvel Şahramanyan kimdir ki, İrəvanda fərman imzalasın?... Ermənistanı yeni hərbi təxribata cəlb etməyə çalışanların bütün planları alt-üst olacaq, müəllifləri ciddi şəkildə cəzalandırılacaq”.

Ancaq aydındır ki, belə açıqlamalar Bakı üçün yetərli sayılmaz. Hər halda İrəvanda separatçıların ofisi indiyədək bağlanmayıb. Odur ki, qərarən yüksək səviyyədə - baş nazir tərəfindən verilməlidir. S.Şahramanyan başda olmaqla bütün separatçılar yanvarın 1-dən İrəvandakı fəaliyyətlərini dayandırmalıdır. Paşinyan “əl-ayağa” dolaşan, eyni zamanda Rusiyanın maraqlarına xidmət edən separatçı qalıqlarını neytrallaşdırma biləcəkmə, yoxsa bu, ele

linin və iradəsinin məhsulu sayıla bilməz. Heç şübhəsiz xunta rejiminin ağ bayraqlı başçısını danışdıranlar kimlər olduğuna dair də aydınlıq yaranacaq. İlin sonuna çox az qaldı, Paşinyan üçün kritik 5 gün...

Deputat Sahib Aliyev “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirdi ki, Ermənistan hakimiyyəti ilə Qarabağdan ora gedən “miatsum”çular arsında ziddiyyət var: “Ancaq onlar arasındakı ziddiyyət Azərbaycana yanaşmada fərqli mövqedən daha çox, Ermənistanın kimin boyunduruğu altında olmasıyla bağlıdır. Əgər Ermənistan baş nazirinin rəsmi saytında bu gün də “arsax” bölməsi varsa, onların XİN-in saytında da bizə qarşı açıq torpaq iddiasının olduğunu görürüksə, Şahramanyanın elə həmmən Paşinyan sayaq əvvəl bir şey deyib, sonra onun əksini bildirməsinə təəccüblənməyə dəyərmi? Və onlar arasında fərq varsa, o da bundan ibarətdir ki, Paşinyan Qarabağın Azərbaycan olduğunu deyib, imzasıyla təsdiqləmək istəmir, ikincisi isə bu haqda sənəd imzalayıb, indi də regionda qarşıdurmanın qalmasına

kasının da yaradılacağını və ardınca da gərəkən addımlar atılacağını istisna etmərəm. Bir sözlə, deyəsən, yenidən dəmir yumruğa ehtiyac duyulacaq”.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı xatırladı ki, ermənilər verdikləri söze, atdıqları imzaya əməl etməyən toplum kimi tanınır: “Şahramanyanın açıqlaması bunu bir daha nümayiş etdirdi. Bu qərarı onun təkbaşına qəbul etdiyi də absurddur, cəfəngiyyatdır. Böyük ehtimalla, bu, Paşinyanın özünün məkrli planının tərkib hissəsidir. O, qondarma “artsax” adı altında regionda vəziyyəti gərginləşdirib, vaxtı uzatmağa çalışır. Paşinyanın işarəsi olmasa, Şahramanyan bu addımı ata bilməzdi”.

A.Nağının sözlərinə görə, Şahramanyanı Rusiya da oyuna qata bilirdi: “Rusiya yeni yaranacaq situasiyadan regionda təsir imkanlarını gücləndirməyi düşünə bilər. Təbii ki, 5 gün ərzində elə də ciddi hadisə baş verməyəcək. Biz Ermənistanın yalançı açıqlamalarına fikir verməməli, 44 günlük müharibənin davam etdirilməsi haqda dü-

Rusiyanın dondurulmuş aktivlərindən Ukraynanın nəfinə istifadə olunması məsələsi getdikcə daha çox reallığa çevrilir. Britaniyanın "Financial Times" (FT) qəzetinin yazdığına görə, Böyük Yeddilik(G7) ölkələri son həftələrdə dondurulmuş Rusiya aktivlərinin bir hissəsinin müsadirəsi ilə bağlı danışıqları intensivləşdirdilər.

Nəşr yazır ki, buna Avropa İttifaqının Ukraynaya 50 milyard avro dəyərində dördillik dəstək proqramının qəbul edilməməsi, həmçinin ABŞ Konqresində Ukraynaya hərbi yardımla bağlı hələ də qərar verilməməsi səbəb olub. Hər iki mərkəzdə dondurulmuş Rusiya aktivlərinin bir hissəsinin Ukraynaya transferini "alternativ maliyyə mənbəyi" kimi görməyə başlayıblar. İddia olunur ki, ABŞ nümayəndələri bu məsələdə gözlənilmədən qətiyyətli mövqe tutaraq, aktivlərin "beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq" müsadirə edilməsinin bir yolunun olduğunu və problemin yaxın vaxtlarda həllinə ehtiyac olduğunu bəyan ediblər.

"Financial Times"-in əldə etdiyi və ABŞ-in müzakirə üçün G7 dövlətlərinin digər nümayəndələrinə təqdim etdiyi sənəddə bildirilir: **"G7 üzvləri və müharibədən daha çox təsirlənən digər ölkələr Rusiyanı təcavüzü dayandırmağa məcbur etmək üçün əks tədbir kimi Rusiyanın suveren aktivlərini müsadirə edə bilər"**.

Bundan əvvəl Böyük Britaniya Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri və Böyük Britaniyanın keçmiş baş naziri (2010-2016) Devid Kameron ölkə parlamentində çıxış edərək Rusiyaya məxsus vəsaitlərin müsadirə olunmasının Ukraynaya köçürülməsinin qanuni yolunun mövcudluğuna əmin olduğunu bildirib. Onun sözlərinə görə, "xüsusi vaxtlar xüsusi həllər tələb edir". Nazirin sözlərinə görə, belə bir addım investorları qorxutmaqla G7 ölkələrinin iqtisadiyyatına zərər verməyəcək.

Davam edən müzakirələrdə iştirak edən avropalı diplomat FT-yə deyib: **"Biz Ukraynanı istənilən formada pulla təmin etmək üçün bir yol tapmalıyıq. Getdikcə daha çox ölkə bu aktivlərə diqqət yetirir və onların hələ də işə yaramadan saxlandığına təəccüblənirlər"**.

"The New York Times"-in (NYT) mənbələrə istinadən yazdığına görə, artıq ABŞ prezidenti Baydenin administrasiyası ABŞ-in müttəfiqləri ilə Rusiya Mərkəzi Bankının təxminən 300 milyard dollar məbləğində dondurulmuş aktivlərinin istifadəsi ilə bağlı təcili danışıqlara başlayıb. Məqsəd maliyyə dəstəyinin zəifləməsi fonunda bu

Dondurulmuş Rusiya aktivlərinin çoxu avrodadır - Moskvanın "dollara zərbə" iddiası

Aİ 2027-ci ilə qədər Rusiyanın dondurulmuş aktivlərinin təkrar investisiyasından gəlir şəklində təxminən 15 milyard avro toplamaq niyyətindədir

vəsaitlərdən Ukraynaya hərbi yardım üçün istifadə etməkdir.

Noyabr ayında ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatasının Xarici Əlaqələr Komitəsi Rusiyanın dondurulmuş aktivlərinin Ukraynaya yardım məqsədilə istifadə etməklə, Ukraynaya əlavə yardım göstərmək, habelə digər məqsədlər üçün icazə vermək səlahiyyəti təyinir.

Sənəddə deyilir: "Dövlət katibinə Rusiya Federasiyası Mərkəzi Bankından müsadirə edilmiş aktivlərdən və Rusiya Federasiyasının digər suveren aktivlərindən istifadə etmək, Ukraynaya əlavə yardım göstərmək, habelə digər məqsədlər üçün icazə vermək səlahiyyəti təyinir.

Bu, qanun qəbul edildiyi təqdirdə dövlət katibi ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi ilə birlikdə qanunun qüvvəyə minməsindən sonra 180 gün ərzində Konqresin müvafiq komitələrinə "Ukraynaya yenidənqurma, təhlükəsizlik və humanitar yardım üçün ən aktual ehtiyacların qiymətləndirilməsini" təqdim etməlidir".

Sənəddə qeyd olunur ki, müsadirə olunan vəsaitlər Ukraynaya Dəstək Fondunda toplanır və "zərurət yaranarsa, müsadirə edilmiş Rusiyanın suveren aktivlərindən əldə edilən mülkiyyət və gəlirlər (...) ABŞ hökumətinə verilir".

Lakin indi ABŞ hakimiyyəti G7 ölkələri ilə birlikdə Rusiya pullarından istifadə etmək üçün mövcud mexa-

nizmlərdən və səlahiyyətlərdən istifadə etməyin mümkün olub-olmadığını öyrənmək qərarına gəlib və ya Konqresdən belə bir addım icazə verməyi xahiş etməli olub-olmaması barədə qərar qəbul edib. NYT qeyd edir ki, Konqresdə bu cür tədbirlərə dəstək artır.

FT-nin tanış olduğu Avropa Komissiyasının sənədinə görə, keçən il Rusiya Mərkəzi Bankının 260 milyard avroluq aktivləri G7 ölkələrində, Aİ və Avstraliyada yerləşirdi. Bu məbləğin əsas hissəsi Aİ-də olub - təxminən 210 milyard avro. ABŞ cəmi 5 milyard dolları dondurub. Avropada bloklanan aktivlərin təxminən 191 milyard avrosu beynəlxalq depozitari "Euroclear"-da saxlanılır.

"Euroclear" 2023-cü ilin doqquz ayı ərzində Rusiyanın dondurulmuş aktivlərinin investisiyasından faiz gəliri şəklində təxminən 3 milyard avro gəlir əldə edib. Depozitarinin yaydığı hesabatla əsasən belə yüksək gəlir iki amillə şərtlənir: yüksək faiz dərəcələri və "Euroclear" tərəfindən yatırılan nağd pulun məbləği.

"Euroclear" antiRusiya sanksiyalarına məruz qalan nağd pul qalıqlarının valyuta strukturunu təqdim edib: 63 faiz avro, 16 faiz funt sterlinq, 8 faiz ABŞ dolları, 9 faiz Kanada dolları, 3 faiz Avstraliya dolları, 1 faiz digər valyutalar. Müqayisə üçün qeyd edək ki, "Euroclear" hesablarındakı "adi" nağd pul qalıqlarının strukturu belədir: 50

faiz ABŞ dolları, 27 faiz Avro, 2 faiz Avstraliya dolları, 1 faiz Kanada dolları və 12 faiz digər valyutalarda.

Avropa İttifaqı Rusiya aktivlərindən Ukraynaya dəstək üçün istifadəni hüquqi baxımdan qanuni hala gətirməklə həyata keçirməyə üstünlük verir. Avropa İttifaqı Rusiyanın dondurulmuş aktivlərinin yenidən investisiyasından əldə edilən gəlirdən istifadə sxemi hazırlayıb və sonra onu Kiyevə göndərmək niyyətindədir. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Avropa Komissiyasının müvafiq sənəd layihəsini nəzərdən keçirən Bloomberg agentliyi məlumat yayıb.

Təklifə əsasən Ukraynaya yardım üçün hansı vəsaitlərdən istifadə olunacağı müəyyən ediləcək. Sonra (ilk addım) bu aktivlərlə bağlı fəaliyyət qaydası hazırlanaçaq: **"Xərclər çıxıldıqdan və milli vergilər ödənildikdən sonra əldə edilmiş mənfəət nizamnamə kapitalı və risklərin idarə edilməsi tələblərinə uyğun olaraq dəqiq müəyyən ediləcək və Ukraynaya verilməsi üçün uçuşa alınacaq"**.

Agentliyin məlumatına görə, təkliflər arasında bu aktivləri saxlayan qurumları hüquqi risklərdən və təqiblərdən qorumaq, habelə kiçik məbləğdə olan qiymətli kağızların mərkəzi depozitarlarını məsuliyyətdən azad etməklə bağlı tövsiyələr var.

İkinci addım dondurulmuş vəsaitlərdən əldə edilən

xalis gəlirin 2024-2027-ci illər üçün Aİ büdcəsinə köçürülməsini nəzərdə tutur. Sənəddə əsasən, Aİ 2027-ci ilə qədər Rusiyanın dondurulmuş aktivlərinin təkrar investisiyasından gəlir şəklində təxminən 15 milyard avro toplamaq niyyətindədir. Belə aktivlərin ən böyük həcmi - 191 milyard avro Belçikadakı beynəlxalq "Euroclear" platformasında bloklanıb.

G7-nin belə bir "sürpriz tədbiri" dəstəkləməsinə baxmayaraq, Aİ Avropa Mərkəzi Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu və bir sıra üzv dövlətlərin bu addımların hüquqi və maliyyə nəticələri ilə bağlı ifadə etdiyi narahatlıqları nəzərə alaraq, planları tədricən həyata keçirir. Eyni zamanda, AK sənədində "dondurulmuş aktivlərdən əldə edilən gəlirin Rusiyaya aid olmadığı və onun mülkiyyəti olmadığı açıq-aydın göstərilir, çünki onlar əsas hərəkətsizləşdirilmiş fondların özündən fərqlənirlər".

Rusiya tərəfi aktivlərin Ukraynaya verilməsinə kəskin etiraz bildirir. **Rusiya maliyyə naziri Anton Siluanov Qərbə xəbərdarlıq edib ki, Rusiya aktivlərinin müsadirə edilməsi barədə qərar qəbul edilərsə, Moskvadan "simmetrik cavab" gələcək:** "Rusiya belə bir addıma "dost olmayan" ölkələrdən xarici kontragentlər qarşısında qiymətli kağızlar və dividendlər üzrə öhdəliklərin saxlanıldığı C hesablarından vəsait çıxarmaqla cavab verəcək".

Rusiya Federasiya Şurasının vitse-spikeri Konstantin Koşaçev isə iddia edir ki, Qərbin dondurulmuş Rusiya aktivlərini Ukraynaya verməsi dünyada maliyyə böhranına səbəb olacaq: "Bayden administrasiyasının növbəti dəli təşəbbüsü Rusiya Federasiyasının Mərkəzi Bankının dondurulmuş aktivlərini silmək və bu vəsaiti Ukraynaya göndərməkdir. Nəticədə hər kəs itirəcək".

Avropada Rusiyaya bağlılığı ilə tanınan bəzi iqtisadçılar da aktivlərin Ukraynaya verilməsinin dollara zərbə vuracağını iddia edirlər. İqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı, Yel Universitetinin professoru Robert Şiller İtaliyanın "La Repubblica" qəzetinə müsahibəsində bildirib ki, dondurulmuş Rusiya aktivlərindən Ukraynaya kömək etmək üçün istifadə etdiyi sistem üçün kataklizm ola bilər və insanları başqa valyutalarda yığıma keçməyə təşviq edə bilər: "Mən özümü inandırma bilmirəm ki, bu (Rusiya aktivlərinin müsadirəsi-red.) düzgün yoldur. Bunun Rusiya lideri üçün Ukraynada baş verənlərin proksi müharibə olduğunu təsdiqləməsi ilə yanaşı, paradoksal olaraq Amerikaya və bütün Qərbə qarşı çevrilə bilər".

Şiller qeyd edir ki, Rusiya kimi əmanətləri dollara çevirən və "onları Sem dayının bacarıqlı əllərinə həvalə edən" onlarla ölkəyə hansı mesajın göndəriləcəyi maraqlıdır: "Əgər Amerika bu gün Rusiyaya bunu etsə, sabah bunu hər kəsə edə bilər. Bu, dolları əhatə edən təhlükəsizlik aurasını məhv edəcək və bir çoxlarının Çindən tutmuş inkişaf etməkdə olan ölkələrə, hətta Rusiyanın özündən də getdikcə daha çox arxayınlaşdığı de-dollarizasiyaya doğru ilk addım olacaqdır".

Rusiya aktivlərinin Ukraynaya üçün sərf olunması Rusiyanın qonşu ölkəyə işğalçı hücumundan dərhal sonra gündəmə gətirilib. İndiyədək Avropa və ABŞ-da prosesin tənzimlənməsi üçün hüquqi mexanizmlərin hazırlanması istiqamətində real addımlar atılmayıb. Lakin belə görünür ki, Ukraynanı dəstəkləmək üçün vəsait probleminin kəskinləşməsi hər iki mərkəzdə hüquqi bazanın formalaşdırılması prosesini sürətləndirir. Belə bir bazanın formalaşdırılması halında Rusiya aktivlərindən onun dağıtdığı ölkə üçün istifadə olunmasının ən böyük nəticəsi işğalçılığa hazırlaşan digər ölkələr üçün çəkin-dirici faktora çevrilməsi ola bilər...

Azərbaycanda, ümumiyyətlə dünyada neft ehtiyatlarının tükənəcəyi barədə illərdir ki, proqnozlar verilir. Dünya iqtisadçıların proqnozlarına görə, 2040-cı ildə neft ehtiyatları tamamilə tükənəcək. İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatından (OECD) bildirilib ki, ölkələrində neftin və neft məhsullarının kommersiya ehtiyatları oktyabrda sentyabr ayı ilə müqayisədə 12,8 mln. barel azalıb. Neft İxrac Edən Ölkələr Təşkilatının (OPEC) aylıq hesabatında deyilir ki, OECD ölkələrində neftin kommersiya ehtiyatları oktyabr ayının yekunlarına görə 2 818 mln. barel təşkil edib, bu da öncəki göstəricidən (illik müqayisə - red.) 45 mln. barel çox, lakin son beşillik ortalama göstəricidən 66 mln. barel, 2015-2019-cu illərin ortalaması səviyyəsindən isə 128 mln. barel azdır.

Dünya Bankı Qrupunun açıqladığı Azərbaycana dair iqlim və İnkişaf Hesabatında (CCDR) isə bildirilir ki, ölkə iqtisadiyyatı ÜDM-in üçdə birini və ixracın 90%-ni təşkil edən neft-qaz sektorundan əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Mövcud neft ehtiyatlarının azaldığı və daha 25 il kifayət edəcəyinin gözlənilməli bir şərətdə kompleks və effektiv dekarbonizasiya səyləri iqtisadiyyatı şaxələndirməyə və yaşıllıq hidrogen və kənd təsərrüfatı kimi yeni artım drayverlərinə rəvac verəcək.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda əsas platformalarda hasil olunan neft ehtiyatları hər il azalır. Qeyd etmək yerinə düşər ki, Azərbaycanda neft hasilatının pik nöqtəsi 2011-2012-ci illərdə yaşanmış ki, həmin vaxt günə 1 milyon barel neft hasil olunub. Ekspertlərin hesablamalarına görə 2021-ci ildə bu nəticə 30-35 faiz aşağı düşüb. Bildirilir ki, əgər azalma tendensiyası yaxın 10 ildə də davam edərsə, 20-25 il sonra neft ehtiyatlarının bitməsi gözləniləndir. Dövlət Statistika Komitəsi və Dövlət Neft Şirkətinin 2010-cu ilin yekunlarında açıqladığı rəqəmlərə görə, Azərbaycanda neft hasilatı 50,7 mln., 2015-ci ildə aşağı düşərək 41,5 mln.

Bakının neft erası nə qədər davam edəcək? - Ekspertdən ilginç açıqlamalar

İlham Şaban: "2050-ci ildə dünya enerji balansında əsas enerji daşıyıcısı olaraq..."

ton olub. Son illərin nəticələrinə nəzər saldıqda isə 2019-cu ildə Azərbaycanda 37,5 mln., 2020-ci ildə 34,6 mln. ton neft istehsal edilib.

2022-ci ilin yanvar-aprel ayları üzrə operativ məlumatlara əsasən isə Azərbaycan 11,1 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) hasil edilib. Neft (kondensatla birlikdə) hasilatı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 409 min ton az olub. Respublika üzrə neft hasilatının 7 milyon tonu "Azəri-Çıraq-Günəşli"-nin, 1,5 milyon tonu (kondensat) "Şahdəniz"-in payına düşüb. SOCAR üzrə neft (kondensatla birlikdə) hasilatı 2,6 milyon ton təşkil edib. Hesabat dövründə 9 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql olunub.

Bunun 8,5 milyon tona yaxını konsorsiumun, 448 min tonu isə SOCAR-ın payına düşür. Neftin (kondensatla birlikdə) ixraca nəqli 2021-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 501 min ton, yəni 5,3 faiz azdır.

Nəzərə çatdıraq ki, hazırda ölkə üzrə 81 neft-qaz yatağı mövcuddur ki, bunun da 28-i dənizdə, 53-ü quruda yerləşir. Həmin yataqların 18-i dənizdə, 39-u isə quruda olmaqla istismar prosesindədir. Ehtiyatları tükənmiş 7 yataq konservasiya olunub. Bundan əlavə, 9 yataq fəaliyyətsiz fonda daxil edilib, eyni sayda yataqda isə kəşfiyyat işləri aparılır. Mütəxəssislərin proqnozlarına görə, hazırda Azərbaycanın çıxarıla bilən qalığı neft ehtiyatları 1 milyard tondan artıqdır ki, bunun da əksər hissəsi dəniz neft yataqlarının payına düşür. Bununla belə, qurudakı yataqlarda da çıxarılması mümkün olan ehtiyatlar hələ çoxdur. Hazırda qurudakı yataqların 28-i SOCAR-ın "Az-neft" istehsalat Birliyinin balansındadır. Həmin yataqların isə 6-sı konservasiya prosesindədir. Bundan əlavə, ölkənin quru ərazisində yerləşən daha 25 neft-qaz yatağı SOCAR-la yaradılmış birgə müəssisə və əməliyyat şirkətləri tərəfindən istismar olunur.

Yerli ekspertlər Azərbaycanın neft hasilatının faktiki olaraq cəmləşdiyi "Azəri-Çıraq-Günəşli" yatağının ehtiyatının 2030-cu ilə kimi tükənəcəyini bir neçə il əvvəl proqnoz etmişdilər.

Bu proqnozlar doğrulaq mı, 2030-cı ilədək neft ehtiyatları tamamilə tükənəcək mi? Bunun qarşısını almaq mümkün deyilmi?

Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, 2050-ci ildə yaşıllıq enerji dünya enerji balansında əsas enerji daşıyıcısı olaraq günəş və külək olsa, bu o deməkdir ki, 2050-ci ildə dünyada olan neft və qaz yataqlarının ümumi ehtiyatlarının cəmi 50 faizi çıxarılmış olacaq: "Yeni yarı orada qalacaq. 2015-ci ildə BMT-nin böyük əksəriyyət ölkələri imza atdılar ki, dünyada iqlim dəyişmələrinin bir səbəbi atmosfərə atılan karbon qazıdır. Onun miqdar artdıqca temperatur yüksəlir. Temperaturun yüksəlməsi isə həm insanların yaşamasına, həm də məhsuldarlığın azalmasına və bir sıra canlı orqanizmlərin bir müddət sonra məhvə gətirib çıxaracaq ki, bu da növbəti nəsil insanın planetdə yaşayışını diskomfort hala gətirib çıxaracaq. Sonrakı nəsillər üçün yaşayış olacaq ya olmayacaq heç bəlli deyil. Bu baxımdan cari ildə Dubayda keçirilən COP 28 tədbirində ölkələr bunu dəstəklədi ki, həqiqətən də iqlim dəyişiklikləri real faktıdır. Bu nağıl deyil. Təxəyyüldən gələn hansısa məsələ deyil. Dünyanın hansı hissəsindən asılı olmayaraq artıq özünü göstərir. Bunun üçün də ilk addımı Avropa atdı. Avropa 2040-cı ildən bütün Avropa Birliyində sənayedə qazın istehlakını dayandırmaq istəyir. Qərar veriblər ki, artıq 2035-ci ildən daxili yanma mühərriki Avropa Birliyi ölkələrindən 27-də istifadə etməyəcəklər. Ancaq bu addım böyük maliyyə tələb edir. Gərək 44 milyon investisiya qoyasan ki, özünün daxili bazarında tamamilə yaşıllıq enerjiyə keçəsin".

Ekspert əlavə edib ki, Azərbaycan dünya bazarında böyük həcmdə neft-qaz hasil etmir: "Biz qiymət bazarında tələbat azalmamış özümüzün nə resursumuz varsa, onu kapitala çevirməliyik. O kapitalı da, gələn gəlirlərin bir hissəsini rəşional şəkildə ölkənin inkişafı, digər hissəsini isə insan kapitalına yönəltmək lazımdır. Bununla da, neft-qaz olmadan insanlar özlərini inkişaf etdirə bilsinlər. Mən bundan düzgün yol görmürəm. Bu Avstraliyadan tutmuş, Okeaniyada olan adalara qədər bütün insanlara aiddir, hər kəs çörək pulunu qazana bilməlidir. Bununla ölkəmizin yarıdan çoxunun Abşeron yarımadasında cəmləşməsi, bununla da gözüni neft-qaza dikmək məsələsi bitmiş olar".

Gələn il BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası -COP 29-un Bakıda keçirilməsi ilə bağlı suala gəlincə, İlham Şaban dedi ki, bunun ölkəmizdə ilk dəfə təşkil olunması təsadüfi deyil: "Xəzər dənizini əhatə edən beş ölkənin beşinin də iqtisadiyyatları neftə, qaza bağlıdır. Rusiya, Qazaxıstan, Türkmənistan, İran, Azərbaycanın iqtisadiyyatının lokomotivi ənənəvi enerjidir. Bu da həssas edirəm ki, ənənəvi enerji ölkələrinə Xəzərdən, Bakıdan yeni bir çağırış olacaq. Görək bir il ərzində texnoloji, elmi baxımından nə dəyişiklik olacaq ki, məhz Bakıdakı görüşdə də iqlim dəyişikliklərinin qarşısını almaq üçün çağırışları buradan dünyaya desinlər".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Cəbrayıl, Zəngilan və Füzulidə meşələrin bərpası yekunlaşmaq üzrədir

Cəbrayıl, Zəngilan və Füzulidə meşə bərpası işləri yekunlaşmaq üzrədir.

APA xəbər verir ki, bunu ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kərimov deyib.

Onun sözlərinə görə, Cəbrayıl, Zəngilan və Füzulidə 85 hektar ərazidə meşə bərpası işləri həyata keçirilir.

"Həmin layihələr artıq başa çatmaq üzrədir. Bununla yanaşı, 108 hektar sahədə yeni yaşıllıq zolaqları salınır. Bilirsiniz ki, bizim işğaldan azad olunan ərazilərdə yaşıllıqların salınması ilə bağlı meşə bərpası layihələri var. 108 hektarda yeni yaşıllıq zolaqlarının salınması, 85 hektarda meşə bərpası işləri görülür. Düşmənlər tərəfindən tamamilə məhv edilmiş meşə ərazilərimiz 56 min hektara yaxındır. Həmin ərazilərdə meşə bərpası işləri həyata keçirilir. Cəbrayıl, Zəngilan və Füzulidə bu il 85 hektar ərazidə meşə bərpası işləri nəzərdə tutulmuşdu. Həmin layihələri başa çatdırmaq üzrəyik. Prosesin bir qədər gecikməsi ərazilərin minalı olması ilə bağlıdır. Ərazilər minadan təmizləndikcə meşə-bərpa və yaşıllıq zolaqlarının salınması işləri həyata keçirilir".

Küçədə bunu edənlər 1500 AZN cərimə olunacaq

Avtobus dayanacaqlarında "işçi axtarılır", "kirayə ev", "torpaq satılır" və bu kimi elanlara tez-tez rast gəlinir. Dayanacaqlarda reklam yapışdırmaq üçün müəyyən hissələr ayrılıb və bunun üçün ödəniş etmək tələb olunur.

Lakin ödəniş etməkdən boyun qaçıran şəxslər istədikləri elanı çap edərək onu dayanacaqlara necə gəldi yapışdırırlar. Üst-üstə yapışdırılan bu kimi elanlar sonda dayanacaqlarda acınacaqlı görüntü yaradır.

Bu şəxslər xəbərsizdir ki, belə hallar üçün qanunda cərimələr nəzərdə tutulub. Açıq məkanda reklam haqqında qanunun tələblərinin pozulmasına görə, fiziki şəxslər 300-500 AZN, vəzifəli şəxslər isə 1500-2500 AZN, hüquqi şəxslər isə 5 min - 10 min AZN cərimə olunur. **BAKU.WS

Bir sıra vergi güzəştlərinin müddətləri artırıldı

Vergi qanunvericiliyinin və inzibətçiliyinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə hazırlanan "Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Qanun layihəsi və onunla əlaqəli olan digər normativ hüquqi akt layihələri Milli Məclis tərəfindən 3-cü oxunuşda qəbul edilib.

Bu barədə "APA-Economics"ə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətindən bildirilib.

Sahibkarlıq subyektlərinin vergi yükünün azaldılması və sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviqi istiqamətində mühüm dəyişikliklərdən biri 2024-cü ildə müddəti bitən vergi güzəştlərinin vaxtının uzadılması ilə bağlıdır. Belə ki, Vergi Məcəlləsində nəzərdə tutulan bir sıra vergi güzəştlərinin tətbiqi müddəti 2024-cü il yanvarın 1-də başa çatır. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılarına münasibətdə tətbiq olunan güzəştlərin də bu siyahıya daxil olduğunu, aqrar sektorun ərzaq təhlükəsizliyi və məşğulluğun təmin edilməsində mühüm rolunu nəzərə alaraq, bu sahə üzrə güzəştlər daha 3 il müddətinə uzadılır.

Bununla yanaşı, Vergi Məcəlləsində heyvandarlıq və quşçuluq təsərrüfatlarında istifadə olunan, siyahısı Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilən yem və yem əlavələrinin satışı üzrə dövryyələr 2020-ci il yanvarın 1-dən 4 il müddətinə ƏDV-dən azad edilib. Belə ki, qanunvericiliyin tələbinə görə siyahı üzrə təsdiq edilən yem və yem əlavələrinin birbaşa heyvandarlıq və quşçuluq təsərrüfatlarına satışı zamanı ƏDV-dən azadolma tətbiq edilirdi. Vergi qanunvericiliyində yeni dəyişikliyə əsasən, həmin məhsulların idxalçıları və ya istehsalçıları tərəfindən belə məhsulların toplandıqda satış qaydasında istənilən mərhələsində satışı ƏDV-dən azad olunur. Beləliklə, güzəşt üzrə ƏDV azadolmasının tətbiqi dairəsinin genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Bundan başqa, bir sıra digər istiqamətlər üzrə müddəti bitən güzəştlər daha 3 il uzadılıb. Belə ki, Bakı Şəhər Halqası ilə "Formula 1" Şirkətlər Qrupu arasında Azərbaycan Qran-prisinin keçirilmə müddətinin artırılmasına dair yeni müqavilənin imzalanması ilə əlaqədar bu sahə üzrə mənfəət və ƏDV güzəştlərinin müddəti artırılıb. Həmçinin təsdiq edilən siyahı üzrə dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslər tərəfindən onlara həvalə edilən vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait hesabına müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qurumla bağlanmış müqavilə əsasında işlərin və xidmətlərin göstərilməsinin ƏDV-dən azad edilməsi müddəti uzadılıb. Eləcə də, "Tibbi sığorta haqqında" Qanuna uyğun olaraq icbari tibbi sığorta fondunun vəsaiti hesabına tibbi xidmətlərin göstərilməsinin ƏDV-dən azad edilməsi müddətləri də artırılıb. Əlavə olaraq bu güzəştin təsdiq edilən siyahı üzrə ictimai və sosial məqsədlər üçün yaradılmış fondların, o cümlədən "Qarabağ Dirçəliş Fondu", "Yaşat Fondu", "Heydər Əliyev Fondu"nun vəsaitləri hesabına tibbi xidmətlərin göstərilməsinə də şamil edilməsi nəzərdə tutulur.

"Son üç ildə İqtisadiyyat Nazirliyi göstərdi ki, biz ayrılan büdcəni həmişə yerinə yetiririk. Əminəm ki, iqtisadiyyata qoyduğumuz investisiyalar gördüyünüz nəticələri verir. 2022-2023-cü illərdə ölkə iqtisadiyyatı dünyanın ən sürətlə inkişaf edən 10 iqtisadiyyatından biridir. Düşünürəm ki, bu il ilk beşliyə düşəcək. Bu onu göstərir ki, Ermənistanın iqtisadi siyasətini uğurlu hesab etmək olar".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri "Ermənistan xəbərləri" - NEWS.am-ın müxbiri ilə söhbətində ölkənin iqtisadiyyat naziri Vaan Kerobyan deyib.

Erməni nazirin bu sözlərindən bir məsələ ortaya çıxıb. On illərdir yarım-blokada

şəraitində olan bir ölkənin iqtisadi inkişaf tempinə görə dünya onluğunda olması və ya beşliyə iddia etməsi nə dərəcədə realdır? Növbəti erməni saxtakarlığı, yoxsa...

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov konkret faktlarla erməni naziri darmadağın etdi: "Ermənistan hökumətinin car ilin may ayında birinci rübdə iqtisadiyyatın 12,2% artmasına dair tirajladığı yalanlara əslində sağlam düşünməyi bacaran heç kim inanmadı. Çünki 44 günlük müharibədə ağır məğlubiyyətə düşmüş və bu məğlubiyyətlə ciddi milli stress yaşanan bir ölkənin iqtisadiyyatında belə bir yüksəlişin əldə olunması mümkün

Ermənistan iqtisadi inkişaf tempinə görə "5-liyə" düşəcək? - xam xəyal, yoxsa...

Fikrət Yusifov: "Onların iqtisadiyyatı birbaşa və dolayı yolla 80%-ə qədər Rusiyanın nəzarətindədir"

deyildi. Çox təəssüf ki, sapı özümüzdən olan və hökumətin fəaliyyətində yalnız qara axtaran bir qrup "siyasətçi" də həmin bəyanatdan sonra Ermənistan iqtisadiyyatında "baş verən bu sığrayışı" bayraq edib, Azərbaycan hökumətinin üzərinə gəldilər. Onların əsas çağırışları isə belə idi: - görün müharibədə ağır məğlubiyyətə məruz qalmış bir ölkədə islahatçı baş nazir Nikol Paşinyan necə bir inqilab edə bilib deyə haray salırdılar. Paşinyanın bu bəyanatından sonra bir çox iqtisadçı ekspertlər bu "sığrayışlı" inkişafın əsil səbəblərini araşdırmağa qalxdılar. Ermənistan iqtisadiyyatında nə baş verirdi? Bu "sürətli inkişaf" nədən və haradan qaynaqlanırdı? Biz də bu məsələni araşdırmaq üçün Ermənistan Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi saytına daxil olub, məsələnin köklərini araşdırdıq. Ayrı-ayrı araşdırmalar konkret faktlarla sübut etdi ki, Ermənistan iqtisadiyyatında heç bir artım yoxdur və bütün bunlar növbəti erməni yalanından başqa heç nə deyil. İlin birinci rübü üçün elan edilən bu sığrayışlı inkişafın ağ yalan olduğunu bir qədər anladıqdan sonra, ermənilər bu olmayan sürəti növbəti rüblərdə "yavaşımaq" qərarı verdilər. Baxın, cari ilin birinci rübündə iqtisadiyyatın 12,2% artdığını rəsmi bəyan edən Ermənistan rəhbərliyi və onun Dövlət Statistika Komitəsi ikinci rübdə bu artımın "sürətinin" 9,1%-ə, üçüncü rübün yekunlarına görə isə 7,4%-ə düşdüyünü bəyan etdilər. Bu hesabla cari ilin yekunları üzrə Ermənistan iqtisadiyyatının

dakı "artımın" gözlənilən səviyyəsi 2,0%-dən çox olmayacaqdır. Sual olunur. Bir ölkənin iqtisadiyyatında birinci rübdə 12,2% artım qeydə alınarsa, ortada ciddi siyasi və iqtisadi katoklizmalar olmadığı halda bu artım ilin yekununda necə 2% səviyyəsinə düşə bilər? Porodoksdur deyilmi? Gəlin indi bu "artımın" necə baş verdiyini konkret faktlarla aydınlaşdıraq. Ermənistan iqtisadiyyatında öncə bəyan olunmuş "bum" ilin sonlarına doğru "əriməsi" Ermənistan dövlətinin bu artımlarla bağlı ağ yalanlarını üzə çıxartdı. İlin birinci rübü ilə müqayisədə ilin gözlənilən yekununda iqtisadiyyatda artımın 6 dəfədən çox azalmasına (2023-cü ilin birinci rübündə 12,2%, gözlənilən yekununda isə 2,0%) baxmayaraq, ölkənin ixracı durmadan və böyük sürətlə artmaqdadır. Belə ki, bu ilin 10 ayı ərzində ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə Ermənistan ixracının həcmi 38,5% artmışdı. Bir ölkədən ixrac 10 ay ərzində belə böyük sürətlə artarsa, deməli ölkənin iqtisadiyyatında gerçəkdən inkişaf var. Çünki ölkə ərazisinin ixracın yeganə və əsas mənbəyi yerli istehsalıdır. Yerli istehsal artmalıdır ki, ixrac potensialı da bu qədər genişlənsin. Bəs Ermənistandan ixracın belə sürətlə artımı doğrudan da yerli istehsalın artımı hesabına baş verir? Baxaq. Cari ilin 10 ayının yekunlarına görə Ermənistan sənaye məhsullarının istehsalı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 0,5% azalıb, aqrar sektorda isə cəmi 1,7% artım qeydə alınıb.

Deməli bu ölkənin iqtisadiyyatında cari ilin əvvəlindən qeydə alınmış artımların kökündə başqa mətləblər dayanır.

Sabiq nazir hamının marağına səbəb olacaq araşdırmasını bu cür davam etdirdi: "Məsələyə aydınlıq gətirmək üçün son bir iki ildə - daha doğrusu Rusiyanın Ukraynaya hərbi təcavüzündən sonra - Ermənistanın xaricdən idxal etdiyi və Rusiyaya ixrac etdiyi məhsulların dinamikasına baxmaq yetərli-dür. Beləliklə, son iki ildə Ermənistanın ümumi idxalı 2,2 dəfə, ixracı isə 2,3 dəfə artıb. Bir ölkədə xarici ticarət dövriyyəsinin iki il ərzində belə sürətlə artımı qeyri-mümkündür. Bəs Ermənistanın idxal və ixracının belə kosmik sürətlə artdığı dövrdə bu ölkədən Rusiyaya ixracın həcmi necə dəyişmişdi? Bax bütün suallara burada cavab tapılır. Son iki ildə Ermənistandan Rusiyaya ixracın həcmi 2021-ci ilə müqayisədə 2 milyard 606,2 milyon dollar və ya 410% (4,1 dəfə) artmışdı ki, bu da Ermənistanın 2023-cü ildə gözlənilən cəmi ixracının 49,6%-i - yəni təqribən yarısı deməkdir. Halbuki, 2021-ci ildə Ermənistandan Rusiyaya ixrac olunan məhsulların həcmi cəmi 840,7 milyon dollar olmuşdu ki, bu da bu ölkənin ümumi ixracının 28%-ni təşkil etmişdi.

Beləliklə, gəlinən qənaətdür ki, Ermənistan iqtisadiyyatında son iki ildə "qeydə alınan bum" yalnız xarici ticarət dövriyyəsinin artması hesabına baş veribdir.

Məsələyə tam aydınlıq gətirmək üçün Ermənistanın

idxal və ixracının nədən birləşən - birə bu qədər böyüməsi sualını da cavblandırmaq lazımdır. Bu suala cavab bütün qaranlıqlara aydınlıq gətirir.

Ukraynaya hərbi təcavüz səbəbindən Qərbin Rusiyaya və ilk növbədə onun hərbi sənaye kompleksinə tətbiq etdiyi ağır sanksiyalar Rusiya bazarında bir çox məhsulların, o cümlədən bu ölkənin hərbi sənaye kompleksi üçün lazım olan müxtəlif təyinatlı məhsulların ciddi çatışmazlığını yaradıb. Rusiya sanksiyalar məngənəsində sadəcə boğulur. Bu yerdə Ermənistan Rusiyanın "köməyinə" gəlib. Yeni, Ermənistan artıq iki ilə yaxındır ki, Rusiyaya lazım olan həmin məhsulları xaricdə onları istehsal edən müəssisələrdən öz ölkəsinə idxal edib, sonradan onları müxtəlif məhsul adları altında Rusiyaya ixrac edir. Bu yolla öz idxal və ixracını iki ilə yaxın bir vaxtda fantastik səviyyəyə artıran Ermənistan bu artımları öz iqtisadiyyatının "çıxəkəlməsi" kimi qələmə verir və bu yalanı öz əhalisinə və bütün dünyaya sıyrır.

Son bir ildə ABŞ və AB Qərbin Rusiyaya yönəlik sanksiyaları çeynəməsi ilə bağlı Ermənistan hökumətinə bir neçə dəfə xəbərdarlıq edilib. Ancaq hələ ki, erməni həyəsizliyi öz işini davam etdirir.

Ermənistan indi də Avrasiya İqtisadi Birliyindən çıxıb, Avropa Birliyinə üzv olmaqla "iqtisadi cənnət"ə düşəcəyi barəsində növbəti yalanları tirajlamaqla məşğuldur. Bu millətin mayası yalanla yoğrulub.

Bu gün Rusiyadan güzəştli şərtlərlə qaz, elektrik enerjisi və digər strateji məhsullar alaraq yaşayan Ermənistan, sabah bunların hamısından məhrum olarsa, Avropa bazarına nə ilə çıxıb bilər?

İqtisadiyyatının sürətlə inkişaf etməsi haqqında miflər yaradaraq həm öz xalqını, həm də bütün dünyanı aldatmaqla məşğul olan Ermənistan hökuməti heç şübhəsiz bu yalanların yaratdığı eyforiya ilə növbəti yalanları tirajlamağa qərar veribdir. Ancaq ermənilər unudurlar ki, belə yalanlarla yalnız Avrasiya İqtisadi Birliyində qalıb fəaliyyət göstərmək mümkündür..."

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

“NATO üzvü ölkələri öz qoşunlarını Ukraynaya göndərə bilər”. Bu barədə Gürcüstanın həbsdə olan eks-prezidenti Mixail Saakaşvili ukraynalı jurnalist Dmitri Qordona müsahibəsində bildirib.

“Məndə olan məlumata görə, ABŞ və bir sıra Avropa ölkələri Ukraynada müharibəyə birbaşa daxil olmağa hazırlaşır. Onlar ABŞ-ın cənubunda məhz bu istiqamətdə təlimlər keçirirlər. Üstəlik, təkə hava əməliyyatları deyil, həm də quru qoşunlarının göndərilməsi nəzərdən keçirilir və hazırlanır”, - Saakaşvili iddia edib.

Hazırda Ukrayna vətəndaşı olan sabiq prezident əlavə edib ki, NATO münaqişəyə müdaxilə edərsə, döyüşlər ən qısa müddətdə başa çatacaq. Belə bir ssenari nə dərəcədə realdır? Buna Rusiyanın reaksiyası necə olar? Bu arada “Nyu York Tayms” qəzeti Kremlə yaxın iki keçmiş yüksək rütbəli rus məmuruna, həmçinin Rusiya nümayəndələrindən mesaj alan ABŞ və beynəlxalq rəsmilərə istinadla belə bir məlumat yayıb ki, Vladimir Putin aylardır diplomatik kanallar vasitəsilə Ukrayna ilə müharibədə atəşkəs rejimini müzakirə etməyə hazır olduğunu bildirir. İddiyə görə, 2022-ci ilin sentyabrında Putin Rusiya ordusunun ələ keçirdiyi ərazilərlə kifayətlənməyə hazır olduğu mesajını verib. Lakin mənbələr nəşrə bildiriblər ki, Rusiya qoşunları döyüş meydanında yenidən güc qazanarsa, Putin fikrini dəyişə bilər. ABŞ Mərkəzi Keşfiyyat İdarəsinin (MKI) keçmiş rəhbəri Cek Devayn isə iddia edib ki, Putinin Ukraynada dalana dirənən müharibə sə-

bəbindən dövlət çevrilişi nəticəsində hakimiyyətdən uzaqlaşdırılacağı ehtimalı var.

Putin gerçəkəndəmi atəşkəs istəyir və saray çevrilişi ilə devrilə bilər? Bəs ABŞ-da təlimlər məsələsi?

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov bildirdi ki, Rusiyanın Ukraynaya hərbi təcavüzü tarixi səhv idi: “Bəlkə də Qərb siyasi-hərbi dairələri hər iki slavyan dövlətinin müharibəyə cəlb edilməsinə xüsusi cənfəşanlıq göstərərək, nəticə etibarilə Putinin böyük yanlışlıqları və ambisiyaları səbəbindən buna nail oldular. Kreml hesablamaları düzgün aparmadı və elə düşündü ki, “blits kriq”ə nail olacaq. Lakin Rusiya Ukraynada hər gün daha artıq maliyyə, silah, hərbi texnika, vəsait və canlı qüvvə itirir. Dünyanı çoxqütblü etməyə iddialı olan və bunu da Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyasına daxil edən Moskva getdikcə özünün ənənəvi təsir zonalarından sıxışdırılıb çıxarılır. Asiya regionuna Çin, Ukrayna, Moldovaya Qərb, Cənubi Qafqaza da Türkiyə və Qərb sürətlə nüfuz etməkdədir. Rusiyanın etirazlarına və təhdidlərinə rəğmən Ukrayna, Moldova və Gürcüstan Avropa məkanına inteqrasiya istiqamətində inamlı addımlarını atmaqdadır. Gec-tez Ukrayna bu müharibədən çıxacaq. Böyük itki və dağıntılara məruz qalsada, Ukraynanın ciddi güzgətlərə gedəcəyi inandırıcı deyil. Rusiyanın sülhə qəbu-

Saakaşvilidən şok Ukrayna iddiası:

“Döyüşlər ən qısa müddətdə bitəcək”, Putin isə...

“Rusiya müharibəyə başlama səbəbinin heç birini reallaşdırma bilməyib”

ledilməz şərtlər daxilində razılaşacağını düşünürəm. Kreml işğal olunmuş əraziləri əlinə saxlamaqla Moskvaya təminat verilməsini tələb edir. Təbii ki, Ukrayna belə şərtləri qəbul etmir və etməz. Əgər ABŞ prezidenti Co Baydenin parlamentdə Ukraynaya 60 milyard dollar yardım ayrılması barədə sorğusu keçərsə, həmçinin Avropa Birliyin və ediyi 50 milyard euro vaxtında çatdırılarsa, o zaman Rusiyanın məğlubiyyəti mütləqdir. Zənn etmirəm ki, NATO Rusiya ilə açıq konfratsiyaya girsinsin. Rusiya ilə birbaşa müharibə mənəcə nüvə təhlükəsinə yol açardır.

Gələn il Rusiyada da prezident seçkiləri keçiriləcək. Putin çalışacaq ki, seçkilər ərəfəsində populyarlığını artırmaq üçün vabank getsin. Ukraynada məğlubiyyət və ya hansısa güzəşt onun seçki planlarına ciddi problemlər yaradar. O, çalışacaq ki, xırda, hətta nəzərə çarpan uğur qazana bilsin ki, təbliğat kampaniyasında həmin faktordan istifadə edə bilsin. Ehtimal olunan variantlardan da biri ondan ibarət ola bilər ki, Qərblə seçkiöncəsi hansısa bazarlığa getsin. Bununla belə, fikrimcə, Putin daxili auditoriyanın qəzəbini Qərbə istiqamətləndirmək üçün NA-

TO-nun fəal hərbi əməliyyatlara müdaxiləsində belə də maraqlıdır”.

AĞ Partiya başqanının müavini, siyasi şərhçi Kamran Məmmədli isə qeyd etdi ki, Rusiyanın hələ ki, hədəfləri ortaqlıqda qalıb: “Bu müharibənin əvvəlindən Rusiyanın tələyə düşməsi qənaətinə olmuşam. Rusiya hazırkı duruma görə, müharibəyə başlama səbəbinin heç birini reallaşdırma bilməyib. Müharibəyə başlayarkən, “öz ətrafımda NATO-nu istəmirəm” deyirdi, ancaq müharibə zamanı qonşusu Finlandiya NATO-ya qəbul olundu və uzun sərhəd boyu NATO ilə qonşu olmağa məc-

bur qaldı. NATO Rusiya sərhədindən uzaqlaşmaq əvəzinə daha da yaxınlaşdı. Eyni zamanda, hədəflərdən digəri Kiyevdə rejimi dəyişmək və işğal etdiyi Donbas və Luqanskı tam olaraq ələ keçirmək idi ki, hazırda heç biri həyata keçməyib. Qısacası, Putin bir az ərəzi artımdan başqa məqsəd qoyduğu heç bir şeyə nail olmayıb. Müharibə uzandıqca ciddi uğura imza ata bilməyəcəyini başa düşən Putinin sülh axtarışları və atəşkəs niyyəti təəccüblü deyil. Bundan öncə də Ərdogan vasitəsilə belə istəyi olub. Ancaq hesab edirəm ki, Putinin hazırkı şərtləri nə Ukrayna, nə də ABŞ üçün məqbul deyil. Düşünürəm ki, bu müharibədə yaxın zamanda atəşkəs olmayacaq və 2024-cü ildə də öz axarı ilə davam edəcək. Mümkün ssenari olaraq, mart ayında Rusiyada baş tutacaq prezident seçkilərindən sonra saray çevrilişinə cəhd və müəyyən daxili qarşıdurmalar aktivləşə bilər. Əgər çevriliş cəhdi baş tutmazsa, növbəti addım olaraq Rusiyaya qarşı ikinci cəbhənin açılmasını da ehtimallardan hesab edirəm”.

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Qırmızı dənizdə - Orta Şərqdə müharibə təhlükəsi

Husilər kimdir və nə istəyirlər?

Yəmən Husilər Hərəkatı ABŞ-ın ticarəti qorumaq üçün beynəlxalq hərbi-dəniz əməliyyat qrupu yaratmaq qərarına baxmayaraq, Qırmızı dənizdəki gəmilərə hücumları davam etdirəcəklərini vəd ediblər. Bu barədə “Bloomberg” məlumat yayıb.

Husilər həmçinin Vaşinqtona xəbərdarlıq ediblər ki, ABŞ onların hərbi bazalarına hücum etmək qərarına gəlsə, onlar cavab tədbirləri görməyə hazırdırlar.

“Biz istənilən maneələri dəf etmək və məqsədlərimizə çatmaq üçün hərbi imkanlarımızı inkişaf etdirməyə sadıq. Əgər ABŞ Yəməne hücum edərsə, biz ABŞ-ın döyüş gəmilərinə və digər gəmilərinə raket və pilotsuz uçuş

aparatları ilə zərbələr endirəcəyik”, - husilərin lideri Əbdül-məlik əl-Husi bildirib.

Birləşmiş Ştatlar global ticarətin təxminən 12%-ni təşkil edən Qırmızı dənizdə üzən gəmilərin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Qərb və Ərəb müttəfiqləri ilə işlədiyini bildirib.

İsveçrənin Kuehne+Nagel International AG logistika şirkətinin məlumatına görə, husilərin hücumlarından ya-

da daxil olması istisna edilmir.

Politoloq Qabil Hüseynli bu barədə şərhində bildirdi ki, Qəzza zolağında İsrail-HƏMAS müharibəsinin başlanmasından iki aydan çox vaxt keçməsinə baxmayaraq, İranın bu qanlı münaqişəyə münasibəti ilk baxışda müxtəlif görüş və danışıqlardan, hədəleyici açıqlamalardan uzağa getməyib. Təsədüfi deyil ki, İranın özündə hökumət olanlara seyrçi qalmaqda və yalnız bəyanatlar verməklə kifayətlənməkdə ittiham olunub: “İranın Qəzzadakı münaqişəyə qarışmasının səbəbləri barədə çoxsaylı təhlillər dərc olunub. Lakin İran yalnız ilk baxışda Şərqdə gedən münaqişəyə qarışmış, əslində isə Tehran rejimi həmin münaqişənin başlıca pərdəarxası iştirakçısıdır. O cümlədən, İranın Husilərə dəstək verdiyi bəllidir. Qırmızı dənizdə müharibə alovlanacağı halda İranın artıq pərdə arxasından çıxacağı və müharibəyə qoşulacağı ehtimalı var”.

Husilər hələ oktyabrın 31-də faktiki olaraq İsrailə müharibə elan etməklə HƏMAS-ın tərəfində müharibəyə qoşulduqlarını və İsrail orduda daxil olması istisna edilmir.

Husilərin ilk liderləri Hüseyn Bədrəddin əl-Husi

su Qəzza zolağında hərbi əməliyyatları dayandırmayana qədər bu ölkənin ərazisinə zərbələr endirməyə davam edəcəklərini bəyan ediblər. Özünü İranın dəstəklədiyi “müqavimət xəttinin” bir hissəsi hesab edən Husilər HƏMAS İsrailə hücum edəndən bəri fələstinliləri dəstəklədilərini bildiriblər.

Bəs, Husilər kimlərdir? Husilər hərəkatı (üşyani) Yəmən şimalında yaranıb. Məskunlaşma yerləri də Yəmən paytaxtı Səna şəhərindən 240 km aralıda yerləşən Saədh bölgəsidir. Elə şimal və qərb tərəfdən də Səudiyyə Ərəbistanı ilə sərhədləri var. Husilərin kökü Zeydilərə gedib çıxsada, başçıları və bu hərəkatın tərəfdarları radikal şiiyərlərdir. Bu silahlı qruplaşma dini, şiiyə, siyasi və silahlı qruplaşma kimi tanınır. Əsas məqsədləri üsyan edərək Yəmənə tamamilə şiiyələşdirməkdir. Livandakı Hizbullah təşkilatının getdiyi dini və siyasi yolu getməklə yanaşı, husilərin Hizbullah və İran tərəfindən maliyyələşdirildiyi də dünya mediasında zaman-zaman yazılır. Hərəkatın “husilər” adlandırılması isə Yəmən “Hus” məntəqəsinin adı ilə bağlı olub və ilk liderinin də bu adı qəbul etməsiylə əlaqədardır.

Husilərin ilk liderləri Hüseyn Bədrəddin əl-Husi

(1959-2004) olub. Onun atası Bədrəddin əl-Husi (1926-2010) onların mənəvi rəhbəri olsa da, onun iki oğlu (Hüseyn və Abdul-Məlik) üsyanın əsas liderləri olub və atalarının amalını yerinə yetirmişlər.

Husilər ilk dəfə 1990-cı ildə bir qruplaşma (təşkilat) kimi özlərini elan ediblər. Bu isə Yəməndə sərbəst partiyalar qurmağın azad olması qanununun qüvvəyə minməsindən sonra mümkün olub. Bundan əvvəl isə gizli şəkildə öz fəaliyyətlərini davam etdirirdilər.

Hərəkatın ikinci lideri isə Bədrəddin əl-Husinin ikinci oğlu Abdul-Məlik Bədrəddin əl-Husidir.

Husilərin hazırkı lideri 1979-cu il təvəllüdlü Abdul-məlik əl-Husidir.

Hazırkı Husilərin İranla sıx əlaqələrinin olmasıyla yanaşı, onların mənəvi lideri hesab olunan Bədrəddin əl-Husi 1994-cü ildə Yəmən komunistlərlə müharibəsi zamanı Yəmənə tərk edib uzun müddət İranda qalmış, ailəsi və övladları üçün orada yaxşı şərait, maddi-mənəvi dəstəklə tam təmin edilmiş və İran dairələrinin təsirində düşmüşdür. Həmçinin, o, Yəməndəki zeydiliyi zaman keçdikcə “imamiliyə” daha da yaxınlaşdırmışdır.

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycanda plastik əməliyyatlar son illər xüsusən də qadınlar arasında populyarlıq qazanıb. Əlbəttə ki, sağlamlıqla bağlı belə əməliyyatlara tibbi göstəriş normaldır. Bəzən isə yeri gəldi-gəlmədi, ehtiyac oldu-olmadı zərif cinsin nümayəndələri daha gözəl görünmək üçün bıçaq altına uzanırlar. Bu da vaxtaşırı əks-nəticə verir, hətta ölümə nəticələnir.

Bu arada müğənni Türkan Vəlizadə maraqlı bir açıqlama verib. Lent.az-ın xəbərinə görə, teleproqramların birində o, heç bir vaxt plastik əməliyyat etdirmədiyini deyib.

“Üz baxımlarını sevmirəm. Şou-biznesdə yeganə müğənniyəm ki, plastik əməliyyat etdirməmişəm. Özüm haqda yazılan şərhlərdə oxuyuram ki, “Bəsdir də əməliyyat etdirdin”. Onlara demək istəyirəm ki, nə üzümdə, nə bədənimdə əməliyyat yoxdur. Bütün orqanlarım yerindədir”, - T. Vəlizadə vurğulayıb.

Yeni müğənni estetik əməliyyat etdirmədiyini söyləsə də, bir çoxları özünün deyiyi kimi, buna inanmır, əksini düşünürlər.

Qeyd edək ki, adətən bunun əməliyyatı edənlərin burunları, dodaqda estetik əməliyyata məruz qalanların isə dodaqları sanki bir qəlibdən çıxmış kimi bir-birinə bənzəyir. Bəs plastik əməliyyat o dərəcədə mükəmməl və qüsursuz apanla bilərmə ki, izi ümumiyyətlə qalmasın və heç kim bunu fərq etməsin? Yeni adam plastik əməliyyat etdirsə də rahatca bunu dana bilsin. Mümkündürmü? Bu həkim peşəkarlığına bağlı məsələdir?

Mövzu ilə bağlı plastik cərrah Elnur Mehreli “Yeni Müsavat”a danışdı:

“Bir çox məşhurlar estetik əməliyyat keçirmədiklərini, təbii bədən quruluşuna malik olduqlarını iddia edirlər. Amma “görünən dağa nə bələdçi”. Əlbəttə ki, məşhurlar da im gözü önündə olduqları üçün onların keçmiş və indiki

vəziyyəti arasında fərqi görmək çox asandır. Xüsusən də sinə böyütmə (mamoplastika), bədən şəkilləndirmə - abdominoplastika, liposaksiya, yaxud popoplastika əməliyyatları, eləcə də üst və alt blefaroplastika, üz gərmə əməliyyatlarından sonra fərqi görməmək mümkünsüzdür. Yəni, məşhurlar bunu nə qədər dansalar, inkar etmiş olsalar da fakt göz önündədir.

Təbii ki, hər bir estetik plastik əməliyyatların birinci amalı meyarı odur ki, əməliyyat izləri, nöqtələri bilinməsin, təbiilik daha çox saxlanılsın. Yeni, bütün plastik cərrahiyyənin qarısında duran ümdə vəzifə budur ki, kiçik kəsiklərlə böyük işlər görülsün. Amma estetik əməliyyatlar nə qədər ideal, peşəkar aparılsa belə mütləq şəkildə həmin əməliyyatların izləri, yerləri qalır”.

Məlum olub ki, dünyada ən çox müraciət edilən plastik əməliyyat “ritidektomiya” - si-fət və boyun dərisinin dartılması əməliyyatıdır. Bu əməliyyat növü ötən əsrin əvvəllərində Avropada yaranıb, lakin uzun müddət gizli saxlanılıb. “Liposaksiya” - bel, yan, qarın, əl, boyun və digər hissələrdəki artıq piylər üçün nəzərdə tutulan əməliyyat növü də dünyada geniş yayılmağa başlayıb. Bu əməliyyat isə ilk dəfə 20 il əvvəl Fransada yaranıb.

“Rinoplastik” burun əməliyyatları isə artıq adiləşməyə başlayıb. Bu əməliyyat zamanı burun kiçildilib, böyüdüldü, yenidən formalaşdırılır, kiçik donqar götürülür, burun ucu incəldilir və s. Burun

Estetik əməliyyat etdirib, etməmiş kimi görünmək mümkündürmü? - mütəxəssis açıqladı

Elnur Mehreli: “Azərbaycanlı kişilər daha çox bu estetik əməliyyatlar üçün müraciət edir”

plastikasının Hindistan növü artıq 5 min ildir ki, mövcuddur.

Araşdırmalara görə, ölkəmizdə ən çox müraciət edilən plastik əməliyyat isə rinoplastik əməliyyatdır. Sonrakı sıralarda üz cizgilərinin dəyişdirilməsi, o cümlədən qırıqların açılması, üzün və göz qapaqlarının dartılmasıdır. Digər sıralarda isə silikondan istifadə ilə süd vəzilərinin böyüdülməsi, ayaqların kökəldilməsi, sağrı nahiyəsinin böyüdülməsidir. Bu əməliyyat plastik əməliyyatlar içərisində ən bahalı olanıdır.

Qeyd edək ki, plastik əməliyyatlardan heç də hamı

uğurlu olmur. Belə ki, xarici mütəxəssislərin hesablamalarına görə, hər 100 plastik əməliyyatdan 10-u uğursuz başa çatır. Bəzi ekspertlər bildirir ki, problemin əsas səbəblərindən biri Azərbaycanda pasiyentlərin psixoloq rəyi almadan birbaşa estetik cərrahla təmasda olması, əməliyyata girməsidir. Hansı ki, dünyanın demək olar ki, əksər ölkələrində pasiyentlər mütləq şəkildə psixoloq rəyi aldıqdan sonra əməliyyata girə bilir.

Sovet dövründə plastik əməliyyatlar çox az olub. Əsasən Moskvada mərkəzi klinikalarda bu cür əməliyyat

lar aparılırdı və orada nəinki hərtərəfli müayinələr, həm də mütləq şəkildə psixoloqun icazəsi tələb olunurdu. Bu gün isə bu sistem demək olar ki, yoxdur.

Onu da əlavə edək ki, son vaxtlar kişilərin də estetik əməliyyatlara marağı xeyli artıb. **Cərrah Elnur Mehreli qeyd edib ki, Azərbaycanda kişilər müxtəlif səbəblərdən estetik əməliyyatlara müraciət edir:**

“Yerli pasiyentlər daha çox liposaksiyaya, yeni, bədən artıq piylərdən aradan qaldırılması üçün müraciət edir. Yəni, kişilərin də bədən piylərindən azad olmaq üçün

bizə müraciəti artır. Kişilər əsasən qarın kürək-bel nahiyəsində artıq piylərdən qurtulmağa, daha fit, presli bədəne nail olmağa çalışırlar.

Digər xarici pasiyentlər, məsələn, ərəb ölkələrindən olan kişilər daha çox göz qapaqları, üz gəncəşdirmə əməliyyatlarına maraq göstərir.

Həmçinin son zamanlar icra etdiyimiz əməliyyatlar içərisində otoplastika qulaq estetik əməliyyatları da artır. Eyni zamanda üz plastika, göz qapaqlarının sallanması, buxaq nahiyəsində olan buxağın qırıqları, dəri əzələsinin boşalmasına uyğun əməliyyatlarla bağlı da müraciətlər artmaqdadır.

Son vaxtlar kişilərin daha çox müraciət etdiyi plastik əməliyyatlardan biri də ginekomastrasiya əməliyyatıdır. Məlum olduğu kimi ginekomastrasiya bir kişinin məməsinin dəyişiklik nəticəsində normalından daha böyük formada olması deməkdir. Bəzən məmə forması artıq dərəcədə böyük olduğu üçün qadın formada görünür. Təkcə bəzən də hər iki tərəfli müşahidə edilən bu hal kişinin həyat keyfiyyətlərinə və psixologiyasına mənfi təsir edir. Kişilərin müraciət etdiyi estetik əməliyyatlar sırasında burun sınıma, çəpər ayrılığı ilə bağlı əməliyyatlar da var”.

Xalidə GƏRAY
“Yeni Müsavat”

11-40 yaşlı şəxslərin qızılcaya qarşı vaksinasiası könüllü aparılacaq

11-40 yaşlı əhali arasında qızılcaya qarşı vaksinasia tədbirlərinin aparılması üçün işlər görülür. TƏBİB-dən APA-ya verilən xəbəre görə, Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən əhalinin sağlamlığının qorunması və yoluxmaların qarşısının alınması məqsədilə vaxtında qızılcaya qarşı vaksinasiyadan kənarda qalan, heç vaxt bu xəstəliyi keçirməyən 11-40 yaşlı əhali arasında vaksinasia tədbirlərinin aparılması üçün müvafiq vaksin preparatları ölkəyə idxal edilib. Hazırda immunizasiya tədbirlərinin təşkili üzrə işlər görülür.

Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) tabeliyindəki tibb müəssisələrində immunizasiya tədbirlərinin aparılması üçün hazırda müvafiq təlimatın hazırlanması həyata keçirilir.

Eyni zamanda idxal olunan peyvəndlərin təhvil-təslimi yekunlaşdıqdan sonra tibb müəssisələrində qeyd olunan əhali kateqoriyasın-

dan olan şəxslərin qızılcaya qarşı peyvəndlənmə prosesinə başlanılacaq.

Peyvəndlənmə prosesinin aparılma qaydaları və prosesin təşkil olunacağı ambulator-poliklinik xid-

mət göstərən tibb müəssisələri barədə ictimaiyyətə əlavə məlumat verilməkdir.

Qeyd edək ki, 11-40 yaşlı əhali qruplarının yoluxmadan müdafiəsi üçün 1 dəfə peyvənd olunması kifayət edir və peyvəndlənmə prosesi könüllülük əsasında aparılacaq.

Bu il 3 milyondan çox ağac və kollar əkilib

“Bu günə olan məlumata görə, il ərzində ölkə ərazisində 3 milyon ağacın əkilməsi həyata keçirilib”.

APA xəbər verir ki, bunu ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kərimov deyib. O bildirib ki, bununla yanaşı 32 tona yaxın müxtəlif meşə cinsli toxumların əkinə həyata keçirilib. “İl ərzində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi də daxil olmaqla aidiyyəti dövlət qurumları 3 milyon ağacın əkilməsini öhdəlik götürüblər. Artıq bu günə 3 milyon 200 mindən çox ağac, kol tingi ölkə ərazisində, meşə fondu ərazilərində əkilib. Bununla yanaşı 32 tona yaxın da müxtəlif meşə cinsli toxumlar meşə fondu torpaqlarına meşə bərpa məqsədi ilə əkilib. Bu layihələr hazırda davam etdirilməkdədir”.

Nazir müavinin həmçinin qeyd edib ki, Cəbrayıl, Zəngilan və Füzulidə meşə bərpa işləri yekunlaşmaq üzrədir.

Azərbaycan Yeni ilə hazırlaşır. Artıq 2024-cü ilin gəlişinə bir həftə qalıb. Əhali bayram hazırlıqlarına başlayıb. Hər il bayramqabağı ərzaq və meyvə-tərəvəzin qiymətlərində müəyyən dəyişikliklər olur, bəzi işbazlar süni qiymət artımı yaradırlar. Amma ölkədə süni bahalaşmanın qarşısını almaq üçün lazımi tədbirlər görülür, qiymətlərə nəzarət gücləndirilir. Bir neçə ildir bayram ərəfəsində süni bahalaşmanın qarşısının alınması üçün paytaxtın müxtəlif ərazilərində “Kənddən şəhərə” yarmarkaları təşkil olunur. Bu il də Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi bu cür bayram yarmarkaları təşkil edib. 30 dekabr qədər davam edəcək yarmarkalarda əvvəlcədən qeydiyyatdan keçmiş 42 regiondan 80-dən artıq fermer iştirak edir, hansı ki, onlar da 100-ə yaxın çeşiddə kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının satışını həyata keçirirlər. Bu da bəzi fürsətçil işbazların süni qiymət artımı yaratmasının qarşısını demək olar ki alır.

Bazarlarda bayram bahalaşması

Bayram qiymətləri ilə bağlı Bakının “8-ci kilometr” bazarında qiymətlərlə maraqlandıq. Alıcı sayı əvvəlki günlərə nisbətən, qismən artıb. Bu da bayramla əlaqədardır. Bəs bazarda qiymətlər necədir?

Bayram ərəfəsi olduğundan bazarda müəyyən qiymət artımı müşahidə olunur. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müəyyən miqdarda qiymət fərqi var.

Məsələn, bazarda meyvələrdən almanın kiloqramı 70 qəpikdən 2 manat 50 qəpiyə dəyişir. Təbii ki bu qiymət almanın sortu və keyfiyyətindən asılıdır. Həmçinin, armudun 1 kiloqramı 1,50-2,50 manata, banan 2,5-3 manat, mandarin 1.5-2.5 manat, üzüm 2 manatdır. Bu meyvələrin qiymətində ötən ilə müqayisədə qismən artım var.

Bazarda 1 kq kartofun qiyməti 70 qəpikdən başlayaraq 1 manat 30 qəpiyə qədər dəyişsə də, soğanın qiyməti 60 qəpikdən 80 qəpik arasındadır.

Ötən ilə müqayisədə bu il pomidor və xiyarın qiymətində dəyişiklik olub. 1 kq pomidor ötən il 1,20-2 manat idisə, hazırda bu məhsulun qiyməti 2 manatdan 5 manat 50 qəpiyə qədərdir. 1 kq nar 0,50-1,5 manat, 1 kq heyva 0,50-0,70 manat, 1 kq qoz ləpəsi 10-16 manat, 1 kq fındıq ləpəsi 12-18 manat, 1 kq şabalıd 8-10 manatdır.

Ötən ilə müqayisədə ətin də qiyməti bahalaşıb. Amma bu, bayrama görə deyil. Ötən il 1 kq dana eti 11-12 manat idisə, bu ilin əvvəlindən bu qiymət 13-14.50 manat arasında dəyişir. Qoyun ətinin kolqramı isə 16 manata satılır.

Bazarda rast gəldiyimiz hind quşu və toyuqların da qiyməti dəyişir. Hind quşu ətinin 1 kiloqramı 16-18 manat, toyuq eti isə 7-9 manatdır.

Yeni il süfrəmiz bizə neçəyə başa gələcək?- bazardan reportaj

“Əsas problem ölkədəki topdansaş mərkəzlərindədir”

Yeni il gecəsinə görə bir ailə nə qədər xərcləməlidir?

Belə olan halda, bir Azərbaycan ailəsi üçün Yeni il süfrəsi neçəyə başa gəlir?

Mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışan iqtisadi ekspert Natiq Cəfəri bildirdi ki, əslində 4 nəfərlik orta statistik ailənin bir tək Yeni il ge-

cəsi məsrəflərini hesablamaq mümkündür: “Sadəcə bayram günlərinin bir-neçə gün olduğunu nəzərə alsaq, bu bir az çətin məsələdir. Adət-ənənəyə görə, azərbaycanlı ailələr bayram günləri bir-birinə qonaq gəlir. Qonaq qarşılayan ailə yenidən Yeni il süfrəsi açır. Ona görə də, Yeni il süfrəsini bir gün üçün he-

sablamaq doğru deyil. Bir ailənin yalnız bir günü-Yeni il gecəsi 170-200 manat civarındadır. Bu ən aşağı hesablamadır. Yemək, meyvə, içkiləri nəzərə alsaq, minimal xərc bu qədər demək olar. Amma bayram günləri bir deyil, bir-neçə gün davam edir. Ona görə də, Azərbaycanda bir ailəyə Yeni il bayramı ən azı

500 manata başa gəlir ki, bu da kifayət qədər ciddi bir məbləğdir”.

Qiymətlər niyə ucuzlaşmır?

Ekspert deyir ki, bəzi ölkələrdən fərqli olaraq Azərbaycanda bayramqabağı qiymət endirimi olmur: “Başqa ölkələrdə bu proses ənənəyə çevrilsə də, Azərbaycanda belə deyil. Bunun əsas səbəbi isə tələbin artmasıdır. Təbii ki Azərbaycanda bayram günlərindən öncə tələb artdığından təklif də yerində qalır. Bu da qiymət artımı ilə müşahidə olunur. Burada əsas problem pərakəndə satışçılar deyil. Nədənə aidiyyəti qurumlar həmin ərəfədə pərakəndə satış yerlərində monitorinq aparır, bu da düzgün deyil. Çünki Azərbaycanda pərakəndə satışda problem yoxdur. Ölkədə 10 minlərlə ticarət məntəqələri var. Təkcə Bakı şəhərində 18-20 minə yaxın ticarət məntəqəsi, dükanlar var. Əsas problem ölkədəki topdansaş mərkəzlərindədir. Bu işlə məşğul olan şirkətlərin sayının az olması, ölkəyə mal gətirən şirkətlərin kifayət qədər sayda olmaması bu sahədə bahalaşmaya səbəb

olur. Topdan satış şirkətlərin sayı az olduğundan həmin şirkətlər bazarda qiymətləri diqtə edə bilər. Qanunvericilik də imkan verir ki, aidiyyəti qurumlar onlara nəzarət etsin. Antiinhisar qurumları kiçik marketlərdə deyil, topdansaş məntəqələrində monitorinq keçirməli, qiymət diqtəsinə imkan verməməlidir. Amma təəssüf ki, biz Azərbaycanda bunu görmürük. Aidiyyəti qurumlar kiçik və orta dükanlarda reydlər keçirir, bunun qanunvericiliklə də əsası yoxdur. Çünki pərakəndə satışda dövlətin qiymət təyin etmək hüququ yoxdur. Dövlət bu mağazalardan yalnız vaxtında vergini tələb edə bilər. Dövlət orqanları pərakəndə qiymətlərinə qarşı bilməz. Bu qurumlar yalnız topdansaş şirkətlərdə qiymətlə müdaxilə edə bilər. Qanunvericilikdə yazılıb ki, hansısa bir mal növü üzrə bazanın 30 faizdən artığına nəzarət edən şirkət varsa, o zaman antiinhisar qanunvericiliyi işə düşür və qiyməti təyin etmək imkanı yaranır. Amma bizdə qanunvericiliyin bu istiqamətindən istifadə olunmur”.

Samir Əli, Yeni Müsavat

Son səhifə

N 233 (8369) 26 dekabr 2023

- Sınədə sanki beton plitə varmış kimi ağırılıq;
- Sınədə alov, yanma hissi;
- Sanki öndən və arxadan bıçaq kəsirmiş kimi hiss;
- Ağrının boylun, çənə, qola, qarına yayılması;
- Nitroqliserin qəbulundan sonra da ağrının kəsməməsi;
- Ağrı 20-30 dəqiqədən tutmuş 5 saata kimi davam edə bilər", - kardioloq qeyd edib.

Axşam 9-dan sonra yeyənlər daha çox insult olur - alimlər

Axşam gec yeyənlərdə metabolik pozulma olur, artıq çəki, piylənmə yaranır, hormonal pozulma olur. Bu da insulin hasilini pozur, damarları tıxayır, təzyiqi qaldırır".

Naməlum ekstremistlər Livanın paytaxtı Tripolidə Müqəddəs Georgi kilsəsinin yaxınlığında quraşdırılmış Milad ağacına alovlandırıcı qarışıq atıblar. Bu barədə Respublika Fövqəladə Hallar Komitəsindən məlumat verilib. “Dələduzların hücumu nəticəsində bayram üçün bəzədilmiş şam ağacı tamamilə yanıb. Hazırda hadisə yerinə təhlükəsizlik əməkdaşları və Livan hərbiçiləri gəlib və bu cinayətin arxasında duran şəxslərin müəyyən edilməsi üçün araşdırma aparılır”, - deyə məlumatda bildirilib.

İctimai xadim və Livanın Pravoslav Şurasının sədri

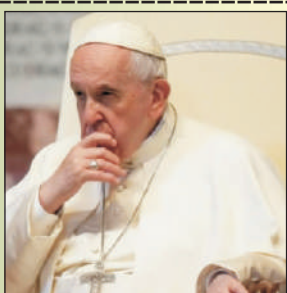
Əti əvəz edən unikal məhsul

Diyetoloq Yelena Solomatina yaşıl noxudun əti əzəv edən unikal amin turşusu tərkibinə malik olduğunu deyib. Ekspert bu barədə “Sputnik” radiosuna müsahibəsində danışıb. O, bildirib ki, yaşıl noxudun tərkibində çoxlu B vitaminləri və fol turşusu var. “Vanadium və bor kimi elementlər var ki, bunlar iltihabla mübarizə aparmaq, sümük sıxlığını artırmaq, kalsium, maqnezium, fosforun daha yaxşı mənimsənilməsi üçün lazımdır. Və noxudda beynin idrak imkanlarının normal formalaşması, qaraciyərin normal işləməsi üçün lazım olan çoxlu xolin də var ki, o, aterosklerozun yaranmasına mane olur”, - diyetoloq vurğulayıb.

Eyni zamanda, diyetoloq bu məhsulun bəzi insanlar üçün zərərli olduğunu qeyd edib. Bu, yüksək səviyyədə sidik turşusu duzları, gut və ya böyrək daşlarından əziyyət çəkənlərə aiddir.

“Noxud həzm edilməsi xuddan uzaq durmalısı-
olduqca çətin bir qidadır. nız”, - həkim yekunda ələ-
Böyük miqdarda yeyilər- və edib.

Robert Abyad bildirib ki, Tripolinin siyasi və dini liderləri tamamilə qəbuledilməz və şübhəli hücumu qətiyyətlə pisləyiblər. “Məlumdur ki, bayram ab-havasını zəhərləmək və vəziyyəti gərginləşdirmək niyyətində olan beşinci kolon var. Bu çirkin hərəkəti törədən qüvvələr xristianların və müsəlmanların qardaşcasına yaşadığı Tripolinin imicini təhrif edə bilməyəcəklər”, - deyərək bildirib.

Roma Papası katolikləri Milad bayramını təntənəsiz qeyd etməyə çağırır

Roma Papası Fransisk katolikləri Milad bayramının sadə şəkildə və ısrafçılığa yol vermədən qeyd etməyə çağırır. Bu barədə Vatikanın yerli mətbuatı məlumat yayıb. “Gəlin bayramı istehlakçılıqla qarışdır-mayaq!” - deyə o xalqa çağırış edib. Pontifik katoliklərdən bu bayramda yoxluqdan əziyyət çəkənlərlə paylaşmağı xahiş edib. Papa dünyada gedən silahlı münaqişələri də xatırladı.

“Biz bədbəxtlikdən, aclıqdan, köləlikdən əziyyət çəkənləri də düşünürük”, - deyər o vurğulayıb. Qeyd edək ki, dünya katolikləri hər il dekabrın 25-nə keçən gecə İsa Məsihin Doğum Gününü qeyd edirlər. Bu bayramı həmçinin protestantlar və bir sıra yerli pravoslav kilsələri də qeyd edirlər.

Bunları bilirsinizmi?

- * Döş qəfəsindən çıxarılan insan üreyi qısa müddət dö-yünə bilir. Çünki onun özünün xüsusi elektrik sistemi var və ətraf mühitdən elektrik ala bilir.
- * Mədə tərsusu o qədər güclüdür ki, bədən hər 3-4 günə tamamilə yeni selikli qışa yaranır.
- * İnsan burnu 50 min qoxunu ayırıb yadda saxlaya bilər.
- * İnsan saatda 160 km sürətlə asqırır. Bəlkə də daha çox. Qan damarlarının ümumi uzunluğu 96 min kilometrdir. Bu da ekvator xəttini iki dəfədən artıq fırlanmağa bərabərdir.
- * İnsan bədənini gündə yük maşınının 32 km məsafə qət edə biləcəyi qədər enerji istehsal edir.
- * İnsan gözü o qədər həssasdır ki, aydın gecədə səma-ya baxsa Andromeda görmək olur. Yeni gözlər ən bizi yaxın və 2,5 milyon işıq ili uzaqda yerləşən qalaktikada zəif rəngli ləkələri ayırd edə bilər.
- * İnsan xoruldayan zaman 80 destibel gücündə səs çı-xarır. 85 destibeldən yuxarı səse insan sağlamlığı üçün təhlükəlidir.
- * İnsan 70000000000000000000000000000000 (7 oktilion) atomdan ibarətik.
- * Heyronlar saatda 240 kilometr sürətlə signal ötürürlər.
- * İnsanın ürək ritmləri və mimikası qulaq asdığı musiqi-dən asılı olaraq dəyişir.
- * Yatmayanda insan beyni bir lampa üçün kifayət edə-cək qədər elektrik enerjisi istehsal edə bilər.
- * İnsan sümüyü poladdan möhkəmdir. Belə möhkəmli-yə baxmayaraq sümüklerin 31 faizi sudan ibarətdir.
- * İnsan gözü kamera kimi qiymətləndirilsə o 576 meqa-piksel olar. Müqayisə üçün deyək ki, ən güclü fotoaparat olan Mamiya DSLR da bu rəqəm 80 meqapikseldir. Ən yüksək rəqəmə malik cihazın qiyməti isə 34 min dollardır.
- * İnsan ağızı 10 min rəngi seçə bilir.

Rusiyada 13 yaşlı bloqer üçmərtəbəli malikanə aldı

Rusiyada 13 yaşlı bloqer Milana Xametova özünə yeni il hədiyyəsi alıb. O, bayram ərəfəsində üçmərtəbəli malikanə əldə edib. “Yeni il ərəfəsində gerçəkləşən ən aziz arzu! Təbii ki, mən Şaxta babaya inanıram, amma özümə daha çox inanıram!” - gənc milyonçu sosial şəbəkədə zarafat edib. Qeyd edək ki, Milana “YouTube”da altı milyondan çox abunəçisi var. Onun debüt treki “Umka” 110 milyondan çox baxış toplayıb.

Danimarkada çimərlik ayagqabırlarla doldu

Düənə Pia qasırgası zamanı Danimarkanın “Mærsk” gəmisi Şimali Yutlandiya yaxınlığında 46 konteynerini itirib. Onlar hazırda dənizdə dreyf edirlər. Konteynerlərdən ən azı biri dənizdə açılıb.

Bununla bağlı sosial şəbəkələrdə foto və videogörüntülər yayılıb.

Paylaşılan görüntülərə əsasən məlum olur ki, onun içində çəkmələr, idman ayaqqabıları, tibbi ləvazimatlar, avtomobil oturmaqlarının başlıqları və plastik təkərlər olub.

Yerli sakinlər təmizlik işində sahil xidmətinə kömək etmək üçün çimərliyə gəlirlər, lakin təbii ki, özləri üçün də bəzi şeylər götürürlər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

“Yeni Müsavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılırmı. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

**Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)**

Redaktor:
Elşad MƏMMƏDLİ
Sifariş: 3377
Lisenziya N: B 114
SAYI: 1.500